

21188 Budapest

UJ KELET

21188 Budapest

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Taxa postala
plátte in num.
No. 224.715 929

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 17
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bansági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámbor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31

Ara 5 lej

Kezd, 1932 szept. 6.

3692. ÉV
KIUL 5.

XV. ÉVF.
203. SZÁM

Az örült asszimiláns

Néhány németországi zsidó ugylátszik beleörült az asszimilációba.

A legújabb örület nem egyéni, hanem kollektív és a kollektív pszichózis részei egyesületbe is tömörültek.

Nemzeti német zsidók szövetségének hívják ezt az egyesületet, amelynek kitűnő elnöke, dr. Max Naumann, a Deutsche Allgemeine Zeitungba az alábbi sorokkal invitálja a „nemzeti német” zsidókat a kampókeresztesek sorába.

„Hogy ez a nemzeti szocializmus minden kellemetlen mellékzöngéi mellett is nem egyéb, mint látható megnyilatkozása egy nagy nemzeti népmozgalomnak, amely egyetlen utja a németiség újjászülésének és a német tekintély visszaszerzésének. Ezt a mozgalmat, amely elfordulást jelent az összeomlási idők „szabadság és testvériség” örületének, nem lehet gettó-vecsekkel elintézni és a nemzeti német zsidóknak pozitíve kell leszozezniük a mozgalommal szembeni álláspontjukat.”

Ez a cikk legszomorubb gettó-vecse, ami a fejetetejére állított Németországban megteremthetett.

A kampókeresztes zsidó, aki különös örületének lázában felajánlkozik Hitlernek. Hogy Hitlernek még az ilyen nyomorult zsidó sem kell, az a legkevésbé sem igazolja őt.

Szembeköpiük, Letörli.

Es azt mondja, hogy esik az eső.

Konzervatív kurzus Németországban

A napi eseményekből világosan megítélhető a német politika vonala. Előbb a háború előtt imperialista kardcsörtetés, a háború után szocialdemokrata kurzus, azután kampókeresztes polgárháború és most Pápen — konzervatív politikája. Ő maga ismerteti ezt egyik cikkében, amelyből az alábbi jellemző részt adjuk:

„Németországban a konzervatív politikát sokan összekeverik a háború előtti Poroszország konzervatív pártjával. Hogy ezt elhárítsam, egyre figyelmeztetnem kell azokra az elvekre, amelyek a konzervatív politika alapul: A konzervativizmus nem egyéb, mint terszerű fenntartása az emberi életnek, az ő természetes rendjében. Az államhatalom, amelynek legfelsőbb hordozója ma a nép választja és amely el van kötelezve a népéért való szolgálatra, a konzervatív politika számára nagybecsű kincsét jelent. Ennek a politikának erősen és függetlenül kell lennie, hogy igazság sugározzék ki belőle, igazság a nép szükségleteinek javára. Erősen kell lennie, hogy tekintélyben biztos támaszt leljen a társadalom minden rendje, főleg az önkormányzat és a gazdasági élet. Függetlensége saját hatalmán alapul, autoritása pedig azon az igazságon, amelyet egy szabad nép szabad elismerése teremt meg.

A weimari alkotmány egyedül az ő jogi rendszerében még nem alapít tekintélyt. Ideálja: a nép önuralma hivatott képviselői segítségével. Minthogy azonban ez az ideál elérhetetlen, a weimari alkotmány a társadalom különböző erőinek kölcsönös ellenőrzése és a kölcsönös bizalmatlanságának rendszerét teremtette meg, hogy ezzel biztosítsa a nép szabadságát. Az alkotmányos erőnek ez az egy-mással szemben való kijátszása veszélyeztette a nép szabadságát. Csak ott virulhat a szabadság, ahol van, aki ezt a szabadságot teljes függetlenséggel védelmezi. A weimari alkotmány meg is teremti egy ilyen fölényes hivatalt, amely szükség esetén átvállalja a törvényhozó és végrehajtó hatalmat. Aki ezt a hivatalt reprezentálja, annak a nép és a birodalom egységét kell képviselnie. Ma a birodalmi elnök az állami autoritás látható szimbóluma. Az ő egyéniségében nagyon is láthatóan ki van fejlődve a konzervativizmus, amelyet az elnök a nép szolgálatába állított. Az elnök megmutatja egyuttal azt az irányt is, amelyen a birodalom újjáépítésének előre kell haladnia. Az államhatalom autoritását pedig biztosítani kell a fegyveres hatalomnak. A konzervatív ember számára az államhatalom abban nyer kifejezést, hogy a

Tizenhét állam részvételével megnyílt a stresai konferencia

Madgearut választották meg az agrárállamokból alakult agrárblokk elnökének

Róma, szeptember 5. Stresaban ma kezdődött meg a nemzetközi gazdasági konferencia, amelyen 17 állam delegációja vesz részt. Az értekezlet célja az, hogy a lausannei konferencia megbízásából Közép- és Kelet-Európa javára szóló szanalási tervet dolgozzák ki az Európa tanulmányi bizottság ülészaka elé, továbbá, hogy előkészítse a világ-gazdasági értekezlet sikerét.

A mai megnyitótán három albizottságot szerveztek, egy pénzügyit, egy gazdasági és egy agrárügyekkel foglalkozó albizottságot.

Lehetségesnek tartják cáfolatok ellenére, hogy a franciák újra megkísérlik a Tardieu-terv felvetését, vagy valami hasonló koncepciót elfogadtatását. A Közép- és Kelet-Európát eminensen érdeklő kérdések közül rendkívüli fontossággal bírna, ha a konferencián sike-

rülne megegyezést létrehozni a gabonára vonatkozó preferenciák kérdésében, az agrárterményfeleslegék nemzetközi elhelyezését biztosító közös szerv létesítésében a kereskedelmi kapcsolatok reorganizálásában és a devizaforgalom korlátozásainak megszüntetésében. Már ezek az eredmények is biztossá tanák a konferencia sikerét.

A stresai nemzetközi konferencián résztvevő agrárállamok képviselői értekezletet tartottak és megalakították az agrárblokkot, melynek elnökévé Madgearu román ipar és kereskedelmi minisztert választották egyhangulag. A konferencia ma tartja első plenáris ülését.

Az agrárblokk elhatározta, hogy minden kérdésben egységesen és szolidárisan fog a konferencián eljárni.

Tovább tartanak a véres harcok Ecuador fővárosában

Az uccákon százával hevernek az eltemetetlen holttestek

Newyork, szeptember 5. Quitoban még mindig tovább folyik a harc kormányerőkkel és a felkelők között. Az ecuadori kormány az a csütörtökön kiadott hivatalos jelentése, amely szerint a felkelők megadták magukat, teljesen alaptalan volt. A főváros a felkelők kezében van és heves uccai harcok folynak Quitoban. A kormány nehéz tüzérségi lövegekkel és bombavető repülőgépekkel támadja a felkelőket, ami a főváros épületeiben is igen nagy károkat okoz. Az uccákon temetetlenül hevernek a holt-

tek százai, köztük igen sok asszony és gyermek is. A kórházak és barakkok tele vannak sebesültekkel, úgy, hogy most már nem is tudják a harcok áldozatait elhelyezni és ápolásban részesíteni. Nagy a hiány orvosokban és élelmiszerekben is.

Válságossá teszi a lakosság helyzetét az is, hogy a felkelők kezükbe kerítették a vízvezetési központot és a villanytelepet is, úgy, hogy a város víz- és áramszolgáltatása szünetel.

népet és a hazát meg tudja védeni az idegen támadások ellen.”

Ez az új német kurzusnak ugyszólván a programja. Sem jobboldal, sem baloldal. Nem is középut, hanem vissza, vissza a régi nyugalomba. Békés, idillikus szellem a politikai program rózsaszínű csomagolásban. Lobogóznia vele andalító dolog. De a szellem a termelés egy bizonyos korszakának felel meg. Egy régi, boldog korszaknak. Azóta nagyot fordult a világ kereke, a termelés átalakította az embert és az idillt megbolygatta.

Pápen ur a maga boldog vizionárius képességeivel láthat egy konzervatív Németországot, de hogy meg is valósítja, az már nem valószínű. A dolgok dialektikája inkább arra mutat, hogy az ő uralmát egy a mai termelésnek megfelelő rendszer fogja fölvaltani. Vagy ki tudja, nem-e olyan, amely egy távolabbi termeléshez akar hozzáigazodni.

Az elkésett jegyzék

Felfegyverzett Németországot akar átadni Hindenburg vezértábornagy a hollandiai magányban már türelmetlenül várakozó excsászárnak, aki nagy cselekedetekkel ugyan nem tudta beírni nevét a világtörténelembe, de mint az „est ist erreich” hajusz feltalálója, beható és komoly méltatást nyert a fodrász- és borbélyalmanachban.

Vilmos erősen sürgeti a monarchia visszaállítását, mert attól fél, hogyha az akció, melyet eddig nehéz milliókkal pénzelt, nem mutat fel azonnal döntő eredményt — nem ő lesz a császár, hanem fia, a trónörökös, a náci barátja, aki helyzeti előnyben van a császárral szemben, hiszen otthon van. Hindenburg

csitítja a türelmetlenségében valósággal dühöngő doornit remeté, hivatkozik a weimari alkotmányra tett esküjére, hivatkozik az európai helyzetre, a németországi helyzetre, mely egyáltalában nem kedvező nem alkalmas a monarchia restaurálására — de Vilmos hajthatatlan. Látni akar valamit a pénzéért.

Hütlenséggel vádolja vezértábornagyát és nyílt színvallást követel. Nyílt színvallás helyett most megmutatta Hindenburg a jóakaratot, a komoly szándékot és a császár megrendült bizalmának visszacszerzése érdekében elküldte Franciaországba a tiz pontból álló német fegyverkezési demarst. Ravasz fogás volt ez Hindenburgtól, akinek eddig minden sikerült, Hindenburg elkésett vele.

Ha rögtön, Hitler nagy választási győzelme után küldi a fegyverkezési demarst — talán mehhökent volna Herriot. Ott lett volna mint legfőbb argumentum a tizenhárommillió mindenre elszánt teuton-tömeg és a többszáz ezer főből álló, csak parancsra váró felfegyverzett, félelmetes rohamcsapat, mely Heil Hitler! kiáltással állítólag kész volt legázolni egész Európát, Amerikát, a Holdat, a Napot, mindent.

Igen ám, de Hindenburg nem használhatta fel a kedvező pillanatot, mert a junkerek hatalmának biztosítása érdekében előbb le kellett járatnia Hitlert, azután mint tehetetlen csöcselékét kellett bemutatnia a rohamcsapatokat és Európa bizalma érdekében halálra kellett ítélni az öt gyilkos náci. A lejáratott Hitlert, a megszegyentített, semmibevert rohamcsapatokat nem lehet most odaállítani Franciaország elé, mint a pokol német szolgálatba szegődött szörnyetegeit.

VILÁG TÖKRÉ

A Pápen-boléták

Azzal a tisztelettel, amely a rögtönzö-tehetséget megilleti, le kell venni a német kancellár előtt a kalapot. Ilyen még nem volt! Arról már hallottunk, hogy egy zeneszerző leül a zongorához és rögtönözve eljátszik egy zenedarabot, amit a pillanat ihletében komponál. A varietékben fellépnek gyorsköltők, akik a közönség köréből megadott témákról mulatságos versikéket improvizálnak. Az olyan szónok sem ritkaság, aki nem készül előre, hanem mondanivalóját csak a beszéd közben önti formába. De az, hogy valaki egy kétmilliárd márkás gazdasági programot rögtönözzön...

A felhivatalos közlemények Pápen münsteri beszéde előtt az utolsó pillanatilag azt hirdették, hogy a kancellár gazdasági programjának ismertetése során be fogja jelenteni a kényszerkölcsönt. Heteken keresztül cikkezett az egész német sajtó arról, hogy a német kormány Kétmilliárd márkányi kényszerkölcsönt akar kivetni, amit az ipar rendelkezésére bocsát majd, hogy ebből fokozzák a termelést, ami természetesen a munkanélküliség csökkentésére kell, hogy vezessen. Hogy ezt a kényszerkölcsönt kikre vetik ki, arról hallgatott a krónika. Nyilvánvaló volt, hogy a mezőgazdaságra nem, hiszen Pápen a nagyagráriusok exponense. Tehát? Pápen valahogy úgy képzelte, hogy az iparra. Az ipar adjon kölcsön két milliárdot az államnak s az állam ezt az összeget visszaadja az ipar nak, hogy legyen miből finanszírozni a megnagyobbítandó termelést. A nagyipar vezetői, amikor ez a terv nyilvánosságra került, sietve követeket küldtek Pápenhez, akik megmagyarázták az egykori attasénak, hogy Münchhausen báró ugyan kirántotta magát hájánál fogva a mocsárból, de az már régen volt s különben sem tekinthető ez az eset fináncpolitikai precedensnek. A kényszerkölcsönt tehát le kell fujni. A kancellár nem tehetett egyebet, engedelmesskedett, de ahelyett, hogy a bejelentett gazdasági programbeszédét is lefujta volna, nyugodtan elutazott Münsterbe és improvizált.

Pápen abból indult ki nagy beszédeben, hogy a termelés föl kell lendíteni és a munkanélküliséget csökkenteni kell. A kormány ebből a célból két milliárdot és kétszáz millió márkát bocsát az ipar rendelkezésére. Minthogy azonban az államkincstárnak nincs fölösleges pénze, ennek az összegnek a folyosítása helyett a kormány elengedi az ipar egyévi adójának a felét, ami kerék másfél milliárdot tesz ki. A formája ennek az adóelengedésnek a következő: október elsejétől a következő év október elsejéig az ipar fizeti ugyan a teljes adóját, de a befizetett összeg feléről bolétákat kap, amelyeket a következő öt évben adófizetésre fordíthat. Ezek a boléták másra átruházhatók, úgy hogy el lehet őket adni, fel lehet rájuk kölcsönt venni a bankokban, be lehet őket a börzére vezetni. Az iparvállalatok a bolétáikat ilyenformán azonnal értékesíthetik, vagyis készpénzhez jutnak és ebből a készpénzből fokozhatják a termelést és munkásokat alkalmazhatnak.

A további hétszáz milliót olyan formában kapja az ipar, hogy minden vállalat, amely munkásokat alkalmaz, négyszáz márká állami hozzájárulást kap a beállított munkások után fejenként. Hogy ezt a hétszáz milliót honnan veszi a kincstár, annak elárulásával Pápen adós maradt.

Bank-sjáték nyét

az Uj Ke-

Maria ki-

paton dél-

g jelenlé-

vétel a

ek a sze-

ismerő-

ul meg a

sés vagy,

a. A bank

lakosztály

hivatalos

kat bank-

tán pedig

nyára jól

m ütötték

Össe gyűlése

tségi köz-

26-án kez-

lag csak

berre rend-

st fognak

ak az ad-

a népszö-

andzsuriái

ggetlen binban nak

bandák

bin ellen-

fenyegetet

álló erő

len. A füg-

sztere a

támadások

ett a nan-

ségben ré-

elismerte

ő négy tar-

riai kor-

or védőszö-

kormány-

erint állan-

és számban

ia terüle-

ga részéről

ár teljesen

ár több be-

be, még há-

ezdeményez

ajai börtön-

jelentik:

kiket 5 ca-

sáért az öt

gyszöktek a

rekerítésére

ek.

apkiadó El-

a Baron L.

letés 9-77

Az improvizációkat általában nem szabad olyan szigorú mértékkel mérni, mint azokat az alkotásokat, amelyek hosszú érdeklődés gyümölcsei: ez a kímélet nem vonatkozik azonban birodalmak gazdasági programjaira. A grandiózus „Papen-terv”-ről kíméletlenül meg kell mondani, hogy blöff.

Papen ezerötszáz millió márka ajánlékot ad az ipari vállalatoknak az 1934-1938 esztendő adóbevételéből, azon az alapon, hogy ezekben az esztendőben már ugysem ó lesz a kancellár, törjék tehát majd az utódai a fejüket azon, hogy honnan veszik ezalatt az öt esztendő alatt az évente hiányzó háromszáz milliókat. Papen maga fölöslegesnek tartotta a kérdéseket ezzel a részével foglalkozni, a sajtókommentárok azonban — már tudniillik a Papen-kormány iránt barátságos hajlandóságot sajtó kommentárai — azt állítják, hogy szemben az államháztartás mostani deficitjével a következő években előreláthatólag nagy fölösleg lesznek az államkincstárnak. Az ezerötszáz millió tehát ugyszólván csak előleg az elkövetkezendő évek remélhető fölöslegére. (Arról, hogy miért várható a következő években teljes biztonsággal, hogy az államkincstár tele lesz pénzzel és hogy mi lesz akkor, ha ez mégsem következik be, a sajtókommentárok is hallgatnak.)

A másik kérdés: miért lennének éppen ezek a boléták azok a csodapapírok, amelyekre a mai időkben — amikor a pénz bizalmatlansági okokból eltűnt — kölcsönt lehet kapni? Igen ha a jegybank ezeket a bolétákat re-diszkontálja, abban az esetben a bankok is akceptálni fogják őket, de ez csak körülményesebb formája és szebb elnevezése annak, hogy a jegybank másfél milliárd erejéig inflációt csinál. Hajlandó erre a jegybank? Allítólag nem. Viszont ha nem, akkor az iparvállalatok nem is fordíthatják majd másra a Papen-bolétákat, mint arra, hogy adjuk egy ötödét öt éven keresztül ezekkel a papírokkal fizessék. Ettől azonban nem fog a közgazdasági élet lendületet kapni s egyetlenegy munkanélküli sem fog ilyen körülmények között munkához jutni.

Tegyük fel, hogy az iparvállalatoknak csakugyan sikerül pénzzé tenni a bolétákat. Komolyan hiszi-e valaki, hogy az ipar akkor sietni fog ezt munkások alkalmazására fordítani?

A végeredmény? A Papen-kormány adott a nagyiparnak két milliárd és kétszáz millió márka ajándékot, amitől sem a termelés nem jön lendületbe, sem a munkanélküliség nem csökken s amit az adófizetők fognak öt esztendő alatt keservesen lerobotolni.

— Forgács Sándor — Akárki. A kolozsvári Magyar Színház szabadatéri előadásán szombaton és vasárnap este az Akárki címszerepet a Budapestre visszatért Gellért Lajos helyett Forgács Sándor játszotta el. Tisztult felfogással játszott közvetlen természetességgel, főleg a nagy jelenetekben. A technikailag nehéz szerepet művésziessé, könnyedén alakította, áttetsző, hozzánk is közelálló szellemben. A fájdalom, az ijedség, az élniakarás szavai s gesztusai megrendítőek voltak és őszinteségük miatt felejthetetlenek. A szerető szerepet ezuttal Váro Annie játszotta nem démonian és modernül, mint elődje, Kaszab Anna. Ezért korszerűbben illeszkedett bele a misztérium stílusába. Réthely szépen énekelt. A darabot ezuttal is nagy tömegek nézték és a végén, a templomi hatás döbbenete alól föloldva, lelkesen tapsoltak, főleg Forgács Sándornak.

Zsidók!

Mindenki szerezzé be az első román nyelvű kiűnő lefordított machsors Roshasana és Jom-Kipur ünnepekre. Gyönyörű kötésű, 530 oldalas. Az imádkozónak a legkövetkezőbb utbaigazítást adja. Az összes imák sorrendben következnek. Darabja 150 lej. Megrendelhető a szerzőnél: Dr. Themen főrabbi Braila, Boulevard Carol 55.

Diszkrét rádiógramm hölgyeknek!

„POMPADOUR” NŐI CONFECTIO ÁRUHÁZ MEGNYILT CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND 21. ALATT, STOP!

KÉSZ NŐI ÉS GYERMEKKABATOK, RUHÁK, SZŐRMEBUNDÁK. KÜLÖN MÉRTEKOSZTÁLY! ÜZLETI ELV: CHIC, ELEGANCIA, OLCSÓ ÁRAK!

Ezeréves vita a tojás körül

(Válasz egy szatmári levélre)

Szatmáron írták!

Modern külső és benne egy darab középkor. Középkori formával, középkori felfogással, hátramaradottságában csak a kampószerű országa mulja felül! Ott legalább mind ilyen! Itt csak ez az egy süti a szegénybelyeget egy egész fajra! Mintha a Tarraud-regények elevenednének meg. Csupa eleven husba vágó kíméletlenség, oktalan gyalázkodás, semmit tekintetbe nem vevés!

Igy van ez ezer év óta...! A zsidó „fanatikus és szélhámos, tunya és télen”. A papjuk az „sokat és jól keres a szentélettel”, „ingyen még az imádkozást sem méri”, „a lányok rabszolgák”, „rabszolgákból a hajdani három szerelmi-gépeinél”, „az asszony a férjét nem ismeri”, a „férj tisztátalan ember-állatot lát az asszonyban”. A zsidó „gyűlöli az újítást”.

Igy van ez ezer év óta...! Igy mondták ezt már az ókor antiszemitái: Herodotos, Cicero, Tacitus. Igy mondták mai kortársaik: Cuza és Codreanu is. Igy írja a szatmári levél is.

Szegénybelyeget süt ránk, mert: „Izmos, munkára termett kezek koldusfiliéért nyújtják kezüket”. Európa egy hetede munkanélküli áll. Összetéve kényszerpihenőt tartanak a munkások. Ők tehetik, ők csak munkanélküliek, de a szatmári; a szatmári az azonfelül még zsidó is.

„A tanító tudóbajos, véres tajtékot köp a földre”. Csak a szatmári. A másik az vonat elé veti magát, mert nem bírja az éhezést. Az más! Az csináljon, amit akar, de egy melamed hogy mer utolsó élet-erejéig a tudomány terjesztéséért küzdeni!

A hitet azt nem szabad bántani! A zsidó hitet... az már más! Azt „üzletből csinálják”, azt lehet!

A papot tisztelni illik, kell, sőt muszáj! De a zsidó pap! Az „jól és sokat keres a szentélettel”. Azt lehet becsmérelni.

A tizezerholdas papibortokok, a dus egyházi javak. Erről nem szabad írni! Ez sértene a hívők millióinak kegyeletét! A zsidó kegyelet! A zsidó becsület! Bolond, aki vele törődik!

A zsidó lényet szajháva alacsonyítani? Hisz ugy sincs, aki megvédje! A zsidó anyát gyermekgyártó emberállatként bemutatni? A többi torzkép kaphat-e méltóbb betetőzést?! A tudomány és művészet harcosait a világhossz, a haladás ellenségeinek feltüntetni? A többi ferdtés után ez csak nem lehet nehéz! Az emberi tudás, gondolat, érzésvilág felséges tárházát tojásvitává kifigurázni? Ötlenek is pokoli!

Es mindezt miért? Ezer év óta van ez így! S a miértre nincs felelet!

De most az egyszer szeretnénk hinni, hogy az egész nem történt egyébert, mint egy nyári cikk anyagkereséséért. S az egész zsidó élet becstelenségének nincs egyéb oka, minthogy Hitler egyelőre csendes; hogy a spanyol forradalmat leverték; s hogy nálunk is beköszöntött a kései kánikula és nincs meg a napi cikkanyag.

Pedig ha csak anyag kell! Van nálunk bővíben. Genfben egy egész kongresszusra való akad! Szatmáron is akadna!

En például így írtam volna Szatmárról: Nyomor és éhség. Szenvedés és kétségbeesés mindenfelé! Igy van ez már ezer év óta...! A szatmári zsidóknál sincs másként! A kétszeres krízis itt négyyszeresen sújt!

A zsidót a földtől mindig távartották. Most kicsiszolt kezeiből az ipar és kereskedelem! Gyermekai előtt a tudomány kapuit bezárta a gazdasági nyomorúság. Izmos karja lehanyatlík, még napszámos munkát sem kap! Ugyan kitől is kaphatna? Koldusfilié után nyujtsa kezét? Vajjon ki adhatna?

A kilátástalan jelen és jövő elől ugyan hová meneküljön? A hit az egyedüli vigasza. A valláshoz menekül. Istent keresi! Egy hetet éhezik a szombatüdvözölő

kis estebédjéért!

S a pap? Lelket önt hiveibe, mert más-ként összeroppannának! Buzdító szava vigaszt önt beléjük hirdetve, hogy: „Betelt már a szenvedésnek mértéke! Megbűnhődtek már kétszeresen mind a bűnökért!”

A tanító? Tüdőbajos. Egész életét a tudománynak áldozta. De nem szöki meg posztjáról, míg csak egy kis életerő van benne; a tudomány hirdetése nem szűnik meg ajkairól. Míg egy nap aztán a tudomány lángja őt is elemészti.

A zsidó család? A zsidó anya? A zsidó leány? Hát ugyan honnan meríti életerejét az élettől százszor megkínzott, megvert kis zsidócska, ha nem ezekből a

kimeríthetetlen forrásokból?

Igy van ez már ezer év óta...! De így is lesz, mert nem véletlen az, hogy a gyűlölet izzó tengerében kétezer esztendeig fennállott és fennáll e megcsufolt nép!

E népből kiemelkedtek az Einsteinek, de nem a Hitlerék. Esetleg arról is vitakoztak a zsidók, hogy a szombaton tojtó tojást meg-e szabad enni? De e vitákon kicsiszolt agyak adták a Spinozákat a világnak! S ha a tojásokról is vaátkoz-nak, de a mai műveltséget Európa nekik köszönheti, mert ők voltak a világhossz-nak első sorba küzdő harcosai, de soha sem ellenei!

Igy írtam volna én Szatmárról! Irhatt volna a szatmári levélíró is. De nem tette. Pedig lehet, hogy jót akart. De a jót nem elég csak akarni, mert a pokol utja is jószándékkal vin kiköveze, mégis kárzhozatra visz.

Lóvy Miklós (Marosvásárhely)

Uccai harcra került a sor Párizsban a kommunisták és rendőrök között

Romain Rolland és Münzenberg voltak a kommunista gyűlés szónokai

Párizs, szept. 5. Az amsterdami háboruellenes kongresszus nemzetközi bizottsága tegnap este Párizsban, a Quarter Latin negyedben négygyűlést tartott, amelyen többek között felszólt Romain Rolland és Münzenberg német birodalmi kommunista képviselő. A gyűlésen súlyos kimenetelű zavargásokra került a sor, mert a rendőrség mintegy 10.000 embert nem engedett a gyűlés színhelyére. Azok, akik kívül rekedtek, vonakodtak elhagyni a uccát, erre a rendőrök gummibotjaikhoz nyultak. A

tüntető kődobálással válaszoltak a rendőrök támadására. A közeli kávéházakból székeket, asztalokat és üvegeket zsákmányoltak, ezeket dobálták a rendőrök felé.

Hosszu küzdelem után, amely óriási pánikot idézett elő a Quartier Latin negyedben és a Montparnasson, a rendőrök szétkegették a tüntetőket. Több száz embert előállítottak a tüntetők közül. Az uccai harcban 9 rendőr súlyosan megsebesült.

Bukarestben egy nyomorellenes népgyűlésen leplezték le a pénzhamisítókat

Egy munkás közbekiáltott, hogy „kár olyan sokat beszélni, úgy kell tenni, mint ezek” és rámutatott a hamisítókra

Bucuresti-Bukarest, szept. 5. A fővárosi rendőrség egy pénzhamisító bandát fedezett fel, amely 5, 10 és 20 lejeseket hamisított. A bandának véletlenül jöttek a nyomára. Az egyik munkásgyűlésen, amelyen a munkásnyomorról volt szó, az egyik szónok beszédére egy munkás így reflektált: Mit beszéltek annyit csináljátok azt, amit ezek itt. S rámutatott néhány előtte ülő munkásra. A

jelenlevő rendőrtiszt értesítést kapva feltartóztatta a munkáskülsőjű egyéneket és házkutatást tartott náluk. A Str. Stefan Cel Mare 121. számú házban nagymennyiségű hamispénzt és kliséket találtak. Letartóztatták Sánthy Miklóst egy csikmegeyi Paulesti községből való ügynököt, továbbá Mihail és Constantin bukaresti lakosokat.

Borzalmas családi dráma Bécsben

Egy kereskedő felesége nyomora miatt elpusztította magát, férjét és 82 éves anyósát

Bécs, szept. 5. Megdöbbentő családi dráma játszódott le Bécs egyik kerületében, Wiedenben. A Paulanergasse 3. számú házban lakott Nowák Lajos 50 éves tojáskereskedő feleségével és 82 éves anyjával. A kereskedő üzlete az utóbbi időben rosszul ment és ennek következtében az egész család nagy nyomorba került. Az asszony nem bírta a szűkös viszonyokat és néhány héttel ezelőtt öngyilkosságot kísérelt meg, akkor azonban sikerült megmenteni az életnek.

Az első öngyilkossági kísérletet tegnap újabb követte, amelynek mind a

három áldozatul estek. A ház lakói ma reggel gázszagra lettek figyelmesek, a mely Nowákék lakásából áradt ki. Behatoltak a lakásba, ahol holtan találták meg az egész családot. A rendőri bizottság kétséget kizáróan megállapította, hogy öngyilkosságról van szó. A halálba készülő házaspár az ajtóreketek betölte, hogy a gáz ne hatoljon ki a folyosóra. Bucsulevelet nem találtak, valószínű azonban, hogy a nagy nyomor kergette a halálba a szerencsétlen családot.

Bucuresti Uj Kelet arról, hogy éjszaka ha a vacarest meglehetősen a hatóságok mert a szegényes veszelyes gyilkosság szökevénye 9, Taranga 8 és Marin volna még Dasinchi kettős gyilkos munkát vizsgálat tett el Plo

Valamenből és só rabtársai Vacarestib lyezték el évek óta gtekről szótás idejé szökésre. nyári zápták, hogy huzódnak lonjában kettőkor val semmitalt az ör

Am mih fegyverek ajsáját. A vízvezetéke amelyet az átfürészeltettek szerdig nem s hozza, hogy lyen aludlott valam bájában, a ketten volt hatéves „gyermek, a valami fegkában kell másik: e tevé, akine büntetéséb tatták. Az egy paplar Amikor p ébred, előták a tere ten meg se

A szöke kizet ab Nem leh ezt hogyar Egyes ver tek egy létete bizo használt fé ágyledöt ségével er esetre tén fakán ker a börtön k alig tíz lé var egyik távolságba hogy sem lott semmi cek az al söt nem i kevények l

A szöke érdeklí a reggel Ion ket az üg ták. Az atúl a szö találtak a valóan arr menekülé megmentá azonban n

Nyal

Hat örült rablógyilkos fantasztikus szökése a vacaresti börtönből

Az örült-osztályon elhelyezett gonosztevők két börtönőr között vonultak ki a szabad levegőre. Ötöt már elfogtak a szökevények közül

Bucurest-Bukarest, szeptember 5. (Az Uj Kelet tud.) Röviden megemlékeztünk arról, hogy péntekről szombatra virradó éjszaka hat örült gonosztevő megszökött a vacaresti börtönből. A szökés hírére meglehetősen aggodalommal fogadták úgy a hatóságok, mint a főváros lakossága, mert a szökevények valamennyien közveszélyes örültek, akiknek lelkén több gyilkosság és rablógyilkosság szárad. A szökevények közül Vasile Constantinnak 9, Taranga Nicolaenak 4, Ion Chetrouinak 8 és Marin Voicu Filipnek 13 évet kellett volna még leülni az ocnai sóbanyában. Dasinchi Stefan nemrégiben ítélték el kettős gyilkosságért életfogytiglani kényszermunkára, Tasciuc Vasile pedig még vizsgálat alatt áll, röviddel ezelőtt követett el Ploestiben két gyilkosságot.

Megszökönek az örült fegyencek

Valamennyiüket a különböző börtönökből és sóbányákból szedték össze, mert rabtársaikra is veszedelmesek voltak. Vacarestiben a börtön örültosztályán helyezték el őket és egyesek közülük már évek óta gyógykezelés alatt állanak. Péntekről szombatra virradó éjjel az őrváltás idejét választották ki maguknak a szökésre. A főváros környékére hatalmas nyári zápor zúdult. A gonosztevők tudták, hogy a külső udvar őrei ilyenkor behuzódnak kuckóikba. Az örültek pavilonjában levő két terem lakóin az éjjel kettőkor megtartott inspekción alkalmával semmi rendellenességet nem tapasztalt az ór.

Am mihelyst az inspekción elvonult, a fegyencek feltörték a szomszédos klozet ajtaját. Az egyik megindította a klozet vízvezetékét, hogy ez elnyomja a zajt, amelyet az ablak egyik kereszttrudjának átfürészélése idézett elő. Hogy honnan tettek szert fűrészre a fegyencek, azt eddig nem sikerült megállapítani. Elég az hozzá, hogy a szomszédos szobában mélyen aludtak a foglyok. Senki nem hallott valamelyes zajt. A szökevények szobájában, a fentemlített haton kívül még ketten voltak bekvártélyozva. Egy tizenhatéves „moral insanitiy”-ben szenvedő gyermek, akit éppen aznap büntettek meg valami fegyelmetlenségért és egyes zárkában kellett az éjszakát eltöltenie. A másik: egy Voda Stefan nevű gonosztevő, akinek még két hónapja van hátra büntetéséből. Ezt egyszerűen elhallgattatták. Az alvó fogolyra előbb ráhuztak egy paplant, nehogy valamit észrevegyen. Amikor pedig látták, hogy Stefan felébred, előbb ráverték, majd odahajították a terem egyik sarkába. A szerencsétlen meg sem mert mukkanni.

A szökevények ezután hozzáláttak a klozet ablakán való leereszkedéshez. Nem lehetett még megállapítani, hogy ezt hogyan csinálták a szökevények. Egyes verziók szerint a pincéből előszedtek egy létrát, amelyet a börtön személyzete bizonyos javítási munkálatokhoz használt fel. Egy másik verzió szerint két ágylepedőt kötöttek össze és ennek segítségével ereszkedtek le a falon. Mindenesetre tény az, hogy a félreeső hely ablakán keresztülmászva sikerült lejutniuk a börtön külső udvarára. Itt, az ablaktól alig tíz lépésnyire, balra posztolt az udvar egyik őre, jobbra pedig, 40—50 lépés távolságban, a másik. Egészen különös, hogy sem egyik, sem másik őr nem hallott semmi gyanús zajt, midőn a fegyencek az ablakon keresztül leereszkedtek, sőt nem is láttak semmit, midőn a szökevények kis csapata elvonult közöttük.

Letartóztattak két fegyőrt

A szökésnek ez a részlete mindenesetre érdeklő a hatóságokat is, mert szombaton reggel Ion Ion és Victor Chioreanu öröket az ügyészség rendelkezése letartóztatták. Az ablakpárkányon, amelyen keresztül a szökést végrehajtották, éles kést találtak a nyomozó hatóságok. Nyilvánvalóan arra az esetre volt előkészítve, ha menekülés közben valaki meglepné és megtámadná őket. A kés használatára azonban nem került sor.

Kétszáz gonosztevő került kézre a szökevények miatt elrendelt nagy razzia során

A szökést szombaton hajnalban vették észre. Azonnal leértécsítették a bukaresti rendőrhatalóságokat. Csendőrkök, motorbiciklis detektívek és rendőrpátrullok indultak azonnal a szökevények keresésére. A legvalószínűbb feltevés az volt, hogy a hat gonosztevő Oltenita felé indult el

és valahol a környékbeli erdőkben bujkálnak. Csendőrköröket és detektívosztagokat küldtek ki Oltenita környékének felkutatására. Ezzel párhuzamosan szombaton este a bukaresti rendőrség Franculescu vezérfelügyelő irányításával nagyszabású razziaát rendezett a fővárosban. Felkutatták az összes lebujszókat és hekatombákat, behatoltak a gonosztevők ismert tanyáira, de a szökevényeknek nem

akadtak nyomára. Ezzel szemben letartóztattak mintegy 200 közismert zsebmetszőt, utonállót és katonaszökevényt, akiket bekísértek a rendőrség fogdájába.

Öt szökevényt sikerült elfogni

Vasárnap hajnalban jelentés érkezett a bukaresti rendőrségre, hogy az Oltenita környékén kutató járőröknek sikerült négyet a szökevények közül elfogni. Ezeket vasraverték és erős fedezet mellett kísérték őket vissza a vacaresti börtönbe, ahol most nem az örültosztályon, hanem a szökés körülmények előkészítésének megfelelően szigorított zárkában helyezték el őket. Vasárnap délután ugyancsak Oltenita vidékén elfogták az ötödik gonosztevőt is. A hatodik: Tasciucot, aki valamennyiük között a legveszedelmesebb, nem sikerült mindeddig kézrekeríteni.

Teljesen titkos lesz a vagyonellenőrző eljárás

Még e héten parlament elé kerül a vagyonellenőrző és becsületvédelmi törvény

Bukaresti-Bukarest, szept. 5. A legfőbb törvényellenőrző tanács ma végzett a tisztviselők vagyonának ellenőrzéséről és a becsület védelméről szóló törvényjavaslat felülvizsgálatával. A tanács több nagyfotosszerű módosítást javasol a törvényhozásnak. Az eredeti törvényjavaslat úgy intézkedik, hogy azokat a vagyonokat, amelyeknek származását nem tudják igazolni, elkobozzák. Miután egy ilyen bizonyítás rendkívül nehéz, gyakran lehetetlen, a tanács Franciaország 1921-es hasonló tör-

vényére hivatkozva azt javasolja, hogy az ilyen vagyonokat ne kobozzák el, de nagyon súlyos vagyonadóval sújtsák. Az eredeti javaslat nem hangsúlyozza ki eléggé az eljárás titkosságát, amely a legszigorúbban elrendeli a titkosságot a végső döntésig. A vizsgálatot mindig az illetékes tábla folytassa le és a határozat fellebbezhető legyen a semmitűszékhez. Mindenki, aki vizsgálat alá tartozik, köteles egy vagyonleltárt felfektetni 1916 aug. 14. (Romániának a háborúba való belé-

pése) napjáról, továbbá egy leltárt mai vagyonáról és ezekhez csatolni kell egy memorandumot, amelyben megindokolja, honnan származott vagyonának emelkedése és mai stádiuma. A tanács végül helyesnek tartaná, hogy a feljelentett a feljelentő ellen ne a speciális bíróságnál tehesen rágalmasz címén feljelentést, hanem a rendes bírósági fórumoknál. A törvényjavaslat, amelynek vitája igen érdekesnek ígérkezik, még e héten a parlament elé kerül.

Egy pesti ügyvéd 15 pengőért rossz tanácsot adott Vulpeanunak?

A tábla bizonytalan időre elhalasztotta a Vulpeanu-per tárgyalását

Cluj-Kolozsvár, szeptember 5. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári tábla Voicescu-Furtea-Popescu szüneti tanácsa hétfőn délelőtt kezdte meg Vulpeanu Augustin, a beszercei kéjgyilkos táncmester büntetésének fellebbezési tárgyalását. A védelem részéről dr. Giurgiu János, dr. Munteanu Joan és dr. Xantopol Constantin jelentek meg a tárgyaláson, míg a Vulpeanu családot dr. Bogdan beszercei ügyvéd és a vádat Camarasescu főügyész képviselték. A zsufolóság megtelt tárgyalóterem közönsége feszült figyelemmel hallgatta Vulpeanut, aki néhány szóval diktálta be személyi adatait az elnöknek. Elsőnek Xantopol ügyvéd emelkedett szólszóra és különböző okok miatt kérte a tárgyalás elhalasztását. Beszédében kihangsúlyozta az orvosi szakvélemény kérdését. Tudvalevőleg dr. Hossu szerint a golyó balról jobbra hatolt be az áldozat fejébe egy 7 milliméternyi sebet ütve rajta, viszont dr. Kernbach azt állítja, hogy a golyó jobbról balra hatolt az agyba, 9 milliméteres sebet okozva. Ezt a védelem szempontjából rendkívül fontosnak tartja Xantopol s ezért kéri dr. Nicolae Minovic bukaresti egyetemi magántanár és semmitűszéki orvosszakértő tanukénti megidézését, a legközelebbi tárgyalásra. Dr. Xantopol még néhány tanut nevezett meg, köztük a Vulpeanu Márta szobaleányát, Lina Pepteanut is, akiket a következő tárgyaláson akart kihallgattatni.

A sajtó az oka Vulpeanu elítélésének...

— Egyébként a Vulpeanu elítélésében — teszi hozzá Xantopol — még egyéb sajnálatos körülmények is közrejátszottak. A kéjgyilkos táncmesterről feltűnően sokakat írtak a lapok, valamint a kellemetlen hamistanuzási ügy, melyet Láng dr. inszenzált, szintén erősen közrejátszottak a Vulpeanu-ellenes hangulatok közöttben... Dr. Munteanu is kéri a tárgyalás elhalasztását és ragaszkodik a Halberg Márkus kihallgatásához. Annak idején ugyanis a törvényszék — annak ellenére, hogy a Halberg vallomása döntőjelentő-

ségű lett volna — nem fogadta el őt tanúnak azzal indokolva, hogy Halberg már egyszer vádlottként volt a bíróság elé idézve. Munteanu dr. elmondta, hogy Halberget annak idején felmentették, tehát semmi akadályja nincs a tanukénti kihallgatásának.

Giurgiu János dr. az elnök kérésére rövidre fogta a beszédjét. Mindössze Balogh János fegyverszakértőnek és Lövinger Dávid benzinkereshetőnek a kihallgatására lépő Jabotinskyt, aki hé-

Egy pesti ügyvéd tanította meg Vulpeanut hazudni

A hallgatóság nagy megrökönyödésére Giurgiu azt is elmondja, hogy Vulpeanu Pesten elment egy ügyvédhez, aki tizenöt pengőért egy egészen különös tanácsot adott neki. Azt mondta ugyanis Vulpeanunak, hogy a vizsgálati fogság alatt mondhat, amit akar, csak az a fontos, hogy a törvényszéki tárgyaláson a tiszta igazat vallja. Ezzel magyarázza Giurgiu dr. Vulpeanunak a vizsgálati fogsága alatt és a tárgyaláson tett vallomásainak ellentétességét.

Giurgiu János után Camarasescu főügyész szintén a tárgyalás elhalasztását s egyben annak az apahidai csendőrkörmesternek, aki a holttestet beszállította Kolozsvárra, a megidézését kérte.

Vulpeanu bibliát olvasott a fegyházban

Tizenegy óraker a tanács visszavonult és a közönség Vulpeanu köré gyülekezett. A kéjgyilkos táncmester semmit sem változott a törvényszéki tárgyalás óta. Ugyanazt a sötétkék ruhát, lakk cipőt, kellemetlenül mosolygó öntelt külsőt viseli. A hallgatóság között kézzel-kézre jár a Vupeanu olvasmánya, melyet Vulpeanu, — aki érti az önadminisztráció nagy művészetét — a tárgyalásra is magával hozott. Vastag, fekete kötésű biblia melynek néhány oldalára ceruzával oda firkálták a Flaviu Greabu nevé. Néhány oldalon a lapok be vannak hajtvá: Lu-

kács 18, Máthé 5—6 és Birák könyve 16.. Ezek azok a bibliai részletek, melyek e pillanatban élénken visszatükrözik a fegyenc Vulpeanu lelki állapotát...

Másfél óras feszült várakozás után kihirdették az eredményt. A tábla elutasította a tanuk nagy részének, többek között Minovic professzornak, Liviu Rusunak, Halberg Márkusnak a kihallgatását. Érdekes a tábla indokolása, mely szerint a Minovic professzor megidézésé teljesen felesleges, miután dr. Kernbach és dr. Hossu már leadták orvosi szakvéleményeiket. Hogy ezek a vélemények merőben ellentétesek, azt a tanács nem vette tekintetbe. Az ügyvédek semmisségi panaszt jelentettek be, a tanukihallgatások elutasítása miatt és a tárgyalást hivatalból kitűzendő terminusig elhalasztották.

— A Mandzsuriába kiküldött népszövetségi bizottság elkészült munkájával? Londonból jelentik: Pekingben a Mandzsuriába kiküldött népszövetségi vizsgáló bizottság tagjai ma aláírták 400 oldalra terjedő vizsgálati jelentésüket, amelyet néhány nap múlva Genfben, Tokióban és Nankingban egyidőben közzé fognak tenni. A bizottsági tagok az aláírás után utrakeltek, hogy visszatérjenek Európába.

Garantált
fogyókúra

vaskézmasszázs

prof. Werndorff módszere szerint,
előnyös, olcsó bérletrendszer.

Lanczet Cosmetika
Str. N. Jorga 3. Newyork mellett.

Nyarálásból hazatérők első útja Czinkhez vezet, hogy ruhált kevés pénzért rendbe tegye

SPORT

Magyarország vitte el Sándor király kupáját a belgrádi evezős Európa-bajnokságában

A jugoszláv hajó keresztelte a magyar nyolcast

Belgrád, szeptember 5. Az evezős Európa bajnokságok versenyein megjelent Sándor király is s ott volt a kormány több tagja. A kormányos négyesben Európa bajnokságot nyert Olaszország 6 perc 36.4 mp.-cel. 2. Dánia, 3. Csehszlovákia. A kormányos nélküli perroerban Svájc győzött 7 perc 14.2 mp.-cel. 2. Olaszország, 3. Belgium. A szkiffben Olaszország vitte el az Európa bajnokságot 7 perc 18.2 mp.-cel. A kormányos perroerban Hollandia győzött 7 perc 42.4 mp. alatt. Második lett Olaszország, harmadik Lengyelország. A kormányos nélküli négyesben Európa

bajnok lett Magyarország 6 perc 39.8 mp. Második Olaszország, harmadik Jugoszlávia. A dublóban is Magyarország győzött 6 perc 47 mp.-cel. 2. Olaszország, 3. Belgium. A nyolcevezősben Európa bajnok Jugoszlávia 6 perc 11.7 mp.-cel. 2. Magyarország, 3. Csehszlovákia. A magyarok és franciák óvását ez eredmény ellen elutasította a zsüri.

Sándor jugoszláv király serlegét Magyarország nyerte meg, melynek versenyzői a legjobb összeredményt érték el az evezős Európa bajnokságokon.

Rekordözöna bukaresti országos uszóbajnokságokon

Török (U.) nyerte a műugrást. A marosvásárhelyi uszók szép szereplése

Bucuresti-Bukarest, szeptember 5. (Az Uj Kelet tud.) Pénteken és szombaton bonyolították le Bukarestben az országos uszóbajnokságokat. Az erdélyi városok közül Kolozsvár és Marosvásárhely küldötték ki versenyzőiket és ezek tömeges rekorddöntésekkel bebizonyították az erdélyi uszósport hatalmas fölényét. Különösen figyelemreméltó a marosvásárhelyi hölgyuszógárda sikeres szereplése.

A részletes eredményeket az alábbiakban adjuk:

100 m. ifj.: 1. Schif MSE 1 perc 27.2 mp. Országos rekord. 2. Fejér Univerzitatea 1 perc 29.2 mp. 400 m. ifj.: 1. Visan Sportul Studentesc 6 perc 16.6 mp. Országos ifjúsági rekord! 2. Daróczy MSE. 1500 m.: 1. Ziegler Univerzitatea 24 perc 24 mp. 2. Vancea U. 100 m. női gyors: 1. Izsák L. MSE 1 perc 26.2 mp. Országos rekord. 2. Wellmann Fr. MSE 1 perc 29.2 mp. 100 m. hát: 1. Schif 1 p. 25.2 mp. Országos rekord. 2. Fejér 1 perc 27.4 mp. 100 m. női mell: 1. Wellmann Fr. 1 perc 45 mp. 4x100 m. sprint staféta: 1. Univerzitatea 5 perc 04.2 mp. Országos rekord. 2. Sportul Stud. 200 m. mell: 1. Harjescu Sportul Stud. 3 perc 11.2 mp. Országos rekord. 2. Aranyosi U. 3 perc 12 mp. 100 m. gyors: 1. Bartha Titus MSE 1 perc 11.4 mp. Országos rekord. 2. Geréb Sp. Stud. 1 perc 11.7 mp. 400 m. gyors: 1. Ziegler 6 perc 06.2 mp. 2. Daróczy 6 perc 31.2 mp. 800 m.: 1. Ziegler 12 perc 44.4 mp. 2. Horacek TC Rom. 50 m. női gyors: 1. Izsák 37.2 mp. Országos rekord. 2. Wellmann. 400 m. női gyors: 1. Wellmann 7 perc 13.2 mp. Országos rekord. 2. Kassovitz TC Rom. 100 m. női hát: 1. Wellmann 1 perc 45.2 mp. 100 m. ifj. gyors: 1. Rusu U. 1 perc 11.4 mp. Ifj. rekord. 200 m. ifj. mell: 1. Aranyosi U. 3 perc 14.4 mp. 3x100 m. vegyes staféta: Sp. Stud. 4 perc 13.1 mp. Országos rekord. 2. MSE. 3. Univerzitatea. 4x200 m. staféta: 1. Univerzitatea 11 perc 48 mp. 2. Sp. Stud. Mügrás: 1. Török U. 2. Lascu Sp. Stud. 3. Hankó U. Vízpoló: MSE—Tennisclub Roman 4:0 (2:0.)

Univerzitatea—Sportul Studentesc (Bukarest) 7:2 (4:1.)

Nagy érdeklődés mellett zajlott le a Nemzeti Bajnokság első mérkőzése

Bukaresti tudósítónk jelenti: A Nemzeti Bajnokság első mérkőzését tegnap mintegy 4000 főnyi közönség előtt ünnepélyes keretek között bonyolították le teljes erkölcsi és anyagi sikerrel és azt a

Anilin-festékek

orig. I. G. Farbenindustrie (vorm. Meister-Lucius) gyártmányok nagyban eladása.

Ullmann József & Fla

Vegyáriu Import Oradea. Telefon 677.

bukaresti csapat nyerte meg 4:1 (1:1) arányban Carjean, Ionescu (2) és Seifert gólyaival. Az aradiak vigaszgólját az első félidőben Walter tizenegyesből lőtte. A mérkőzés előtt a labdarugó szövetség ünnepélyesen átnyújtotta a szövet ség fair-díjat Steinbach Gyulának, az Unirea Tricolor válogatott középfedezéének. A kitüntetett játékos eddig még sem kiállítva, sem büntetve nem volt. Bíró: Nagy Lajos.

KÖZGAZDASÁG

Jugoszlávia egy hét múlva megnyitja kapuit a romániai élőállat előtt

Ezidőszert csak Csehszlovákián keresztül juthat élőállat Romániából a nyugati állatokba

Cluj-Kolozsvár, szeptember 5. A romániai állatexport kérdése még mindig megoldatlan. Jugoszlávia és Magyar ország nem engedik keresztül az élőállat s ennek következtében a romániai áru csak óriási kerülővel juthat a nyugati piacokra. Illetékes helyen informálódtunk az állatexport jelenlegi állása felől s innen megnyugtató nyilatkozatokat kaptunk elsősorban is a jugoszláv problémát illetően. Arról van ugyanis szó, hogy amennyiben újabb megbetegedések nem állanak elő, Jugoszlávia talán már egy hét múlva megnyitja kapuit Románia előtt s így a román élőállat szabad utat kap Olaszország felé.

Ezzel szemben súlyos panaszok hangzanak el a magyar gazdasági politikával kapcsolatban, mely itteni szakértővélemények szerint élesen a román érdekek ellen irányul. A magyaroknak franciaországi kontingense ugyanis lényegesen kisebb, mint a románoké s állítólag a tartós határozattal igyekezzenek Franciaországtól a maguk részére kedvezményeket elérni. Ugy hiszük azonban, hogy ezek téves feltételezések, miután a tényeknek teljesen megfelelt, hogy Romániában nagymértékű állatmegbetegedések fordultak elő s magától értetődik, hogy az ilyen fertőzött szállítmányokkal szemben az idegen államok illetékes körei a legnagyobb óvatossággal jártak el.

Ezidőszert csak Csehszlovákia engedni keresztül a román élőállat s így jut az el Franciaországba, Olaszországba és esetenként más külföldi államokba. Ez azonban elsősorban három napi késedelmet jelent a szállításhoz, másodsorban pedig 1500—2000 líra különbözetet a fuvarban. A csehszlovák hatóságok a vagonokat nem nyitják ki még állatelluhallás esetén sem, hanem tovább engedik a lezart vonatot s a dögöt csak a rendelő ország területén lehet a vagon-

Az Univerzitatea legyőzte Csernovic válogatottját

Csernovicból jelentik: Az Univerzitatea két fényes győzelmet aratott Csernovicban. Szombaton a Maccabit 5:1 (1:0) arányban verte Ploesteanu (2) Sepi (2) és Surlasiu gólyaival, vasárnap pedig Csernovic válogatottját győzte le 3:1 (1:0) arányban Sepi (2) és Surlasiu gólyaival. Ezen a mérkőzésen a bíró két tizenegyest is ítelt az egyetemi csapat ellen, de ezeket a kitűnő Sepi kapus ki-védte.

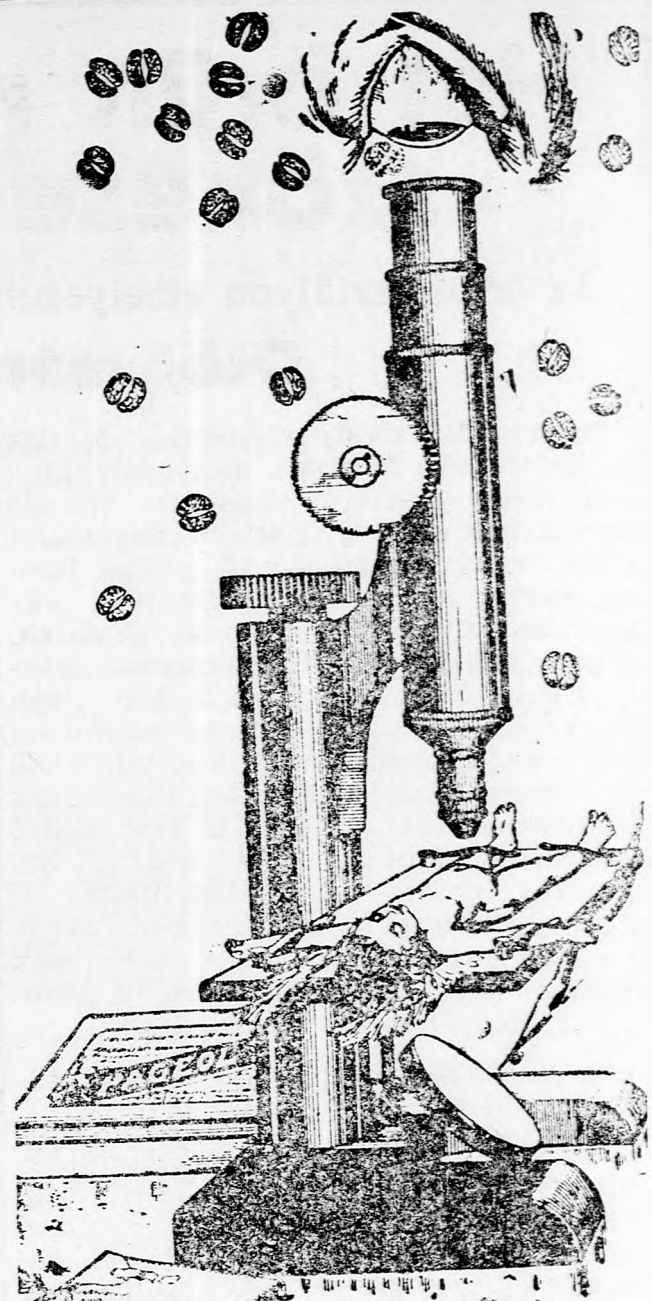
A svéd Nyström győzött a brassói atlétikai versenyen

Brassói tudósítónk jelenti: A Bukarest—Brassói atlétikai mérkőzés legkimagaslóbb eredményeit a svéd Nyström érte el. Részletes eredmények a következők:

800 m. síkf.: Nyström Brassó 2 p. 04 mp. Sulydolás: 1. Herold Br. 11.36 m. Magasugrás: 1. Orendt Br. 164 cm. 5000 m.: 1. Lapusan Buc. 17 p. 04 mp. Gerely: 1. Rottmann Br. 50.06 m. 100 yardos síkfutás: 1. Csegezi Br. 10.2 mp. orsz. rek. 100 m. síkf.: 1. Csegezi Br. 11.1 mp 500 m.: 1. Nyström Br. 4 p. 23.2 mp. Diszkosz: 1. Ujsághy Br. 34.14 m. 110 m. gát: 1. Csegezi 16.5 mp. 400 m.: 1. Ruck Br. 55 mp. Távolugrás: 1. Herold Br. 623 cm. Rudugrás: 1. Csegezi Br. 335 cm. 4x100 m. staf.: 1. Olimpia Br. 47 mp. Női számok: Magasugrás 1. Schromm 133 cm. Sulydolás: Schromm 991 cm. 75 m. síkf.: 1. Rein M. 10.8 mp. Távolugrás: Schlosser 449 cm. Mind a brassói Olimpia tagjai.

A marathoni futást Cucu nyerte új országos rekorddal

Az egyidőben megrendezett marathoni futóbajnokságot Cucu Nicolae Viforul Dacia európai viszonylatban is elsőrangú 2 óra 49 perc 06.8 mp. es országos rekorddal nyerte meg. 2. Gál Lajos IAR 2 óra 51 perc. 3. Kovács IAR 3 óra 14 perc.

Titkos betegség

Nincs elegendő szavunk annak az előítéletnek a visszautasítására, amely a nemi szervek a hüvelyig és az ezzel összefüggésben lévő szervek betegségeit „titkosnak” minősíti. Ennek az álszeméremnek átkos következményei egyaránt kiszámíthatatlanok úgy az egyénre, mint a fajra nézve.

Ezzel szemben gyors cselekvésre van szükség. A PAGEOL, a huyg-antiszeptikumok legerősebbje, enyhíti a fájdalmakat, megszünteti a folyást, csillapítja a prosztatagyulladást.

A PAGEOL azonnali javulást idéz elő és egyaránt erőteljes valamint döntő kezelési módszert képez.

PAGEOL

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

Az Árvagondozó Központi Bizottságának gyűlése

Kedden, augusztus 30-án tartotta az E. Zs. Árvagondozó központi bizottsága dr. Kertész Jenő országos elnöke alatt a nyári szünet végén első gyűlését, amelyen több igen fontos kérdést tárgyaltak meg. — Elsősorban a gondozottak nevelésének kérdésével foglalkozott és pedig a magángondozásban és az intézetek nevelőkének jövőbeni nevelése irányával. Megállapítást nyert ugyanis, hogy az a program, mely szerint eddig ugyszólván kizárólag ipari nevelési pályákra tereltek az árvákat, revizióra szorul. Szükségessé teszi a revíziót a kisipari válság, a gyáripárnak racionalizálása és az általános munkanélküliség. Ezen gyakorlati szempontoktól eltérve általános zsidó népi szempontból is új munkájakat tart szükségesnek a vezetőség, melyek lehetővé teszik a felszabadult ifjúságnak esetleg Palesztinában is elhelyezkedni.

Ezért különösen a nagyváradi csoport intervenciójára a mezőgazdasági kerteszet és más a kor szükségleteinek megfelelő ágazatok intenzívebb bekapcsolását határozták el. Ennek megfelelően a meglévő intézetek programját is módosítani kell. A kérdésben, amely egész Erdély zsidóságát érdeklő igen fontos nevelési probléma, az Árvagondozó egy széleskörű ankétot kíván egybehívni, melynek előkészítését most végzi a központi iroda.

Az iroda jelentése alapján tudomásul vette a központi bizottság, hogy miként az előző években, úgy idén is miniszteriumi engedély alapján szeptember hónapban fog lefolyni a különböző városokban az uccai gyűjtés.

Ugyancsak új gyűjtőágnak bevezetését szervezte meg az iroda cluji helyicsoport javaslatára és pedig az Árvagondozó számoló-cédulák elhelyezését. Egy számoló-cédula ára 7 lej, melyet a különböző helyeken a vásárló és fogyasztó közönség körében fognak a csoportok elhelyezni.

Berlin, minden A kampó „aktivitás” nak. El akarják program met nép fontosab sik akciót. Vas kétszáz párthads werhr, a get tám alakulato lomhoz jellege hatalmas mutatni. élő való A pol cionak szocialis meneti nem hos lépni eg Mai t

Berlin városna vonulás teljesen szocialis számbel val. A 200.000 dalmi den rés tetésekl A fél birodal folyt le talos N kancell miniszt Schwer miniszt tott Br tak ez zetó ha Hohenz kodohá

Az i hofi re hatatla ber üd vonult ott leh gyes mellett és a ve Eittel nézők hadser táborn katona vatalos borodo

A S óra ho közöns nem f déssel Stahlh este a sisako lyen v szedet nélkült tette. kiáltv kormá Stahlh támog mányz

Ber many bál m terem német

Papen az acélsisakosok segítségével új pártot alakít

Frigyes Vilmos volt trónörökös előtt 200.000 frontarcos vonult föl. A kampóskeresztesek és a centrum tartós frigyre lépnek

Berlin, szeptember 5. Németországra minden napra esik egy-egy szenzáció. A kampóskeresztesek és kommunisták „aktivitása” után, most Papenék akciójának. Előbb a nemzetiszocialistákat akarják megfosztani egyik legfontosabb programatikuss követelésüktől és a német nép fölfegyverzését követelik a legfontosabb nemzetközi fórumoktól. Másik akciójuk, hogy megmutatják erejüket. Vasárnap ugyanis felvonultattak kétszáz ezer acélsisakost, amely az ő pártkaderjeik és amely a Reichswerhr, a hivatalos birodalmi hadsereget támogatná, ha a kampóskeresztes alakulatok erőszakkal akarnának hatalomhoz jutni. Kifelé is demonstratív jellege volt a fölvonulásnak. A győző hatalmak felé a kormány meg akarta mutatni, hogy a régi katonai szellem élő valóság Németországban.

A politikai frontról viszont szenzációnak veszik a hírt, hogy a nemzeti szocialisták és a centrum nemcsak átmeneti együttműködésre igyekeznek, hanem hosszú időre szóló frigyre akar lépni egymással.

Mai távirataink a következők:

Hohenzollern parádé

Berlin, szeptember 5. A német fővárosnak vasárnap nagy parádés fölvonulásban volt része. Ez a fölvonulás teljesen eltért a kampóskeresztesek és szocialista alakulatok fölvonulásaitól számbeli arányaival és nagy pompájával. A Stahlhelm-szervezet vanult föl, 200.000 régi frontarcos a volt birodalmi hadsereg egyenruhájában, minden résztvevő mellett a háborus kitüntetésekkel.

A fölvonulás valósággal a német birodalmi kormány protektorátusa alatt folyt le, résztvevett rajta az egész hivatalos Németország. Papen birodalmi kancellár, Schleicher tábornok hadügyminiszter, Gayl báró belügyminiszter, Schwerin-Crosigk birodalmi pénzügyminiszter és a Poroszország élére állított Bracht főbiztos-helyettes. Ott voltak ezenkívül a legtöbb birodalmi vezető hatóság fejei és ott voltak a Hohenzollern és több más volt uralkodóház képviselői is.

Az ünnepélyes fölvonulás a tempelhofi repülőmőzön folyt le, ahol belátálatlan tömeg, mintegy 300.000 ember üdvözölte nagy lelkesedéssel a felvonult frontarcosokat. A főtribünön ott lehetett látni nagy kísérettel Frigyes Vilmos német ex-trónörökösét, mellette felesége, Cecilia hercegnő ült és a volt uralkodóház másik két tagja, Eitell Frigyes és Oszkár hercegek. A nézők között lehetett látni a birodalmi hadseregnek, a Reichswerhrnek összes tábornokait, úgy, hogy a nagyszabású katonai demontsrációnak majdnem hivatalos jellege teljes mértékben kidomborodott.

A Stahlhelm-csapatok fölvonulása 8 óra hosszat tartott, ami alatt az óriási közönség nem mozdult a helyéről. hanem folyton megújuló tomboló lelkesedéssel üdvözölte az egymást követő Stahlhelm-lobogókat. A fölvonulás előtti este a berlini Sportpalastban az acélsisakosok nagygyűlést tartottak, amelyen vezérük, Franz Seldte tartott beszédet és a Papen-kormány fentartás nélküli hívének vallotta magát. Kijelentette, hogy az acélsisakosok 1927-es kiáltványában foglalt követelések ma kormányprogrammá váltak és így a Stahlhelm-szervezet teljes odaadással támogatja a német birodalom mai kormányzatát.

Papenék új pártot alakítanak

Berlin, szeptember 5. A Papen-kormány a Stahlhelme támaszkodva próbál magának új nemzeti polgári pártot teremteni, melybe bele akarja vonni a német nemzetieket, a német néppárt

egy részét, bizonyos kereskedelmi és nagyipari köröket és a Hansa szövetséget. A párt gerincét a régi császári Németország vezetői nyújtánák anélkül, hogy a birodalmi kormány a császárság gyors visszaállítására gondolna, melyről adott viszonyok között az a véleménye, hogy nem aktuális.

Hitler gúnyolja Hindenburgot

Berlin, szeptember 5. A nemzeti szocialista Der Angriff a Stahlhelmnappal kapcsolatban támadást intézett a birodalmi kormány és az Acélsisakosok vezetősége ellen.

Hitler tegnap egy Berlinben tartott nagy beszédében utánozta Hindenburg mély hangját és ismert beszédmodorát hallgatói állandó kacagása között. Az a kijelentése is, hogy ő fiatalember, aki ura idegeinek és tisztában van azzal, hogy mit csinál, az agg Hindenburgra célozott és azt akarta éreztetni, hogy a birodalmi elnök aggkori gyengesége miatt már nem ura tetteinek. A mai német kormányzatról, Hindenburgot is

beleértve azt mondta, hogy a háboru előtti világhoz tartozik, melynek a mai megváltozott világhoz semmi köze.

Berlin, szeptember 5. A nemzeti szocialisták és a centrum tárgyalásairól új közös kommunikét adtak ki, amely hangsúlyozza, hogy a két párt nemcsak pillanatnyi taktikai együttműködésre, hanem hosszabb időre szóló megegyezésre törekszik. A lapok nem tartják lehetetlennek, hogy Papen kancellár legközelebb már kinevezeti Hjalmar Schachtot, a Birodalmi Bank volt elnökét az állami szubvenciót élvező ipari üzemek főbiztosává s ezzel ipari diktátorrá.

Franciaországot fölzaklatták a német események

Párizs, szeptember 5. A francia sajtó részletesen foglalkozik a berlini Acélsisakos-nappal. A lapok ostromozzák az újjáéledő német militarizmust.

A francia kormány a fegyverkezési egyenjogúságra vonatkozó német ígények ügyében jegyzéket intézett azok-

hoz az államokhoz, amelyek az angol-francia konzultatív paktumhoz csatlakozásukat jelentették. Mihelyt az érdekelte államok megadták válaszukat, a francia kormány is el fogja küldeni válaszjegyzékét Berlinbe.

Genfben népszövetségi körökben nagy figyelemmel kísérik a német jegyzékkel kapcsolatban kialakult helyzet fordulatait. A német igény senkit sem talált készületlenül, mert a leszerelési világkonferencia delegációinak tagjai még régóta ismerték Németország felfogását s a fegyverkezési egyenlőségre irányuló igényeit. Nem lehet még tudni, hogy Németország kérelme esetleges elutasítása után már az októberben megkezdődő leszerelési szakértőmunkálaton sem vesz részt, vagy csak a jövő év elejére tervezett plenáris üléstől marad távol.

London, szeptember 5. Macdonald és Sir John Simon Londonba való visszatérése után az angol minisztertanács ülést tart, amelyen foglalkozni fognak a Franciaországhoz intézett s fegyverkezési egyenlőségre vonatkozó német jegyzékkel. A lapok szerint Anglia a minisztertanács ülése után haladéktalanul tárgyalásba kezd Francia- és Németországgal, mert a kormányfőfiaknak az az álláspontjuk, hogy a helyzetet még a leszerelési konferencia bizottságának októberi ülészsaka előtt feltétlenül tisztázni kell.

Különös tojástánc a konverzió körül

Beterjesztik, vagy nem terjesztik be a törvényjavaslatot. Maniu életében először kisebbségben maradt a pártban

Bucuresti-Bukarest, szeptember 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Mind a mai napig nem tisztázódott a kérdés, hogy a kormány beterjeszti-e a parlament jelenlegi rendkívüli szessziójában a konverziós törvényjavaslatot. Hasonló képpen még mindig nem sikerült a nemzeti parasztpárt vezetőségének és a kormánynak dűlőre vinni a kérdést, hogy milyen formában történjék a konverziós törvény módosítása. A kulisszák mögött hihetetlenül elkeseredett harc folyik úgy a pártvezetőségen belül, mint a parlamenti többség körében. A vitába most bele szóltak a külföldről érkezett pénzügyi szakértők is, akiknek véleményével ilyen körülmények között ugyancsak kénytelen számolni. Minden jel arra mutat, hogy a törvényjavaslat tal kapcsolatos nézeteltérések a közeljövőben súlyos komplikációkat fognak a belpolitikai életben előidézni.

Tojástánc a konverzió körül

A konverzió körüli tojástánc Mironescu pénzügyminiszter javaslatával vette kezdetét, amely fentartotta a konverziót a tíz hektáron aluli mezőgazdák számára, de felszabadította a konverzió alól a közép- és nagybirtokokat. A párt rögtön kétoldalra szakadt a javaslat miatt. A caranisták azt mondták róla, hogy ellentétben áll a nemzeti parasztpárt agrárpolitikájával, mert a bankérdeket tartja szem előtt. A második oldalon az erdélyi képviselők egy tekintélyes csoportja, amely szoros kapcsolatokat tart fenn a „Soliaritatea” ban tömörült román bankokkal, a Mironescu javaslat fentartása, sőt a konverzió még radikálisabb megszorítása mellett foglalt állást.

A timisoari fiuliceum, felsőkereskedelmi iskola és leánygimnázium nyilvános joguak.

A zsidó iskolákkal kapcsolatosan működik

az évek óta fennálló modern

köser fiulinternátus

Elegendő jelentkező esetén a leányok részére is szigoruan köser

Internátus nyílik még

Érdeklődőknek prospektust küld az igazgatóság. Directiunea Iiceului si Internatului Evreesc Timisoara I.

A két ellentétes álláspont közé szorított kormány jelentéktelen módosítások után magáévá tette a Mironescu-javaslatot, különösképpen midőn a pénzügyminiszter azzal fenyegetődött, hogy ellenkező esetben levonja a konzekvenciákat és lemond. A javaslat a pártvezetőség elé került. Maniu és Mihalache egyúttal még a javaslat beterjesztésének december 1-ig való elhalasztása mellett érveltek. Első ízben történt az meg a nemzeti parasztpárt életében, hogy Maniut lesvavazták a vezetőség tagjai, akik a javaslat azonnali beterjesztése mellett szavaztak. Közben a javaslatnak a miniszter tanács által megfogalmazott „végleges” szövege egyrészt a Banca Nationala másrészt a többségi képviselők különböző csoportjainak intervenciója következtében újabb és újabb módosításokon ment keresztül. A kormánypárti többséget meglehetősen demoralizálta ez a folytonos huzavona. Közben megérkeztek a külföldi szakértők is, akik az első pillanatban a törvény teljes hatályon kívül való helyezését kérték, kijelentve, hogy

a konverziós törvénnyel Románia nevetéssé tette magát az egész világ előtt. A kormány vezetőinek azon érvelésére, hogy a konverzió nem gazdasági, vagy pénzügyi, hanem elsősorban szociális szükségesség volt, hozzájárultak a szakértők a tíz hektárig terjedő birtokok jog szerinti konverziójának fenntartásához. Az ezenfelüli birtokok sorsát illetően még nem történt semmi döntés.

Az „Adeverul” értesülése szerint Iuni-an volt igazságügyminiszter, akinek Karlsbadba való elutazása előtt a pártvezetőség megígérte, hogy a konverziót csak az őszi szesszióba fogják beterjeszteni. elhatározta, hogy nyíltan akcióba lép programja: a városi és falusi tartozások széles konverziója és a külföldi tartozások fizetésének felfüggesztése érdekében. Ezt az akciót támogatni fogják Goga, Cuza, dr. Lupu, valamint egyes többségi pártok is, Bukarestben egyébként tegnap délután hatalmas népgyűlés volt, amely energikusan követelte a konverziónak a városi tartozásokra való kiterjesztését.

Életveszélyes a közlekedés a rozoga hidakon

A boncidai Szamoshid szerencsétlenséggel fenyeget

Cluj-Kolozsvár, szeptember 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kötelességünknek tartjuk a Megyei Utpéntzár figyelmét felhívni arra a tőrhetetlen állapotra, melyben a megyében lévő hidak nagyrésze van. Így többek között a boncidai Szamoshid pillérei teljesen meg vannak lazulva és a hidon a közlekedés életveszélyes. A kitett tábla sze-

rint a hid teherbíróképesége 1500 kg., míg a rajta naponta nyolcszor keresztülhaladó autóbusznak saját sulya is 20 métermázsa, ehhez járul még az utasok sulya is. Ha nem intézkednek azonnal a hid helyreállítása érdekében, bármely pillanatban súlyos szerencsétlenség történhetik.

Nagyváradon sztrájkbaléptek a cipőgyári munkások

Oradea-Nagyvárad, szeptember 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyváradon sztrájkbalépett tizennégy cipőüzem négyszáz munkása. A délutáni órákban hire terjedt, hogy a munkások tüntetésre készülnek és a Carmen-cipőgyár épületét megtámadni szándékoznak. A rendőrség minden előkészületet megtett az esetleges rendezavargások megakadályozására. Öt munkást őrizetbe vettek. Steiner Jenő, a Carmen-cipőgyár igaz-

gatója kijelentette, hogy ya gyár munkásainak semmi okuk sincs a sztrájkra, mert a gyárnak nincs szándékában bérredukciót eszközölni.

Nagyvárad közelében lévő Derna-tataroson 150 bányász, mivel fizetésüket hosszabb idő óta nem folyósítják, sztrájkba lépett.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

A Revizionista Cionisták V. Világkongresszusa Bécsben

Jabotinsky beszéde a zsidóság helyzetéről és a zsidó állam szükségességéről

Bécs, szeptember 5. A napokban nyílt meg a Cionista Revizionisták Világuniójának V. világkongresszusa Bécsben. A megnyitó ülés a Renz cirkusz hatalmas kupolacsarnokában folyt le mintegy 4000 vendég és 150 delegátus jelenlétében. Hatalmas tömegek várták feszült érdeklődéssel a konferencia megnyitását. Az izléselesen díszített teremben Herzl Tivadar életnagyságu képe tekint le a megjelentekre.

Pontban 8 órakor vonult be Vladimir Jabotinsky vezetésével a Revizionista Cionista Unió végrehajtó bizottsága. Percek át tartó hatalmas tapsvihar fogadja a pódiumra lépő Jabotinskyt, aki héber nyelvű beszédében köszönti a konferencia nevében elsősorban a bécsi hitközség elnökét, dr. Alois Picket, továbbá a bécsi cionista szervezetek megjelent vezetőit. A bécsi revizionisták nevében dr. Robert Stricker válaszolt, kiemelve, hogy a revizionista mozgalom lényege e két szóval foglalható össze: „Vissza Herzl Tivadarhoz”. Ezután nagy tapstól fogadva, a hitközség elnöke, dr. Picket köszöntötte meg a konferencia üdvözlését és lelkes szavakban kívánt sikert a konferencia munkásságának.

Jabotinsky beszéde

A megnyitó ülés nagy eseménye Jabotinsky politikai beszéde volt.

Jabotinsky megnyitó beszédében rámutatott a világ zsidóságának mai helyzetére. A német zsidóság asszimilációs törekvései — mondotta — több mint 100 évre vezethetők vissza. Ez idő alatt hatalmas nagy értéket teremtettek maguknak, de még inkább a német népnek. A német zsidóság asszimilációja valójában azt a látszatot kelthette, mintha a zsidóságnak a német néppel és a német kultúrával való egybeolvadása sikerrel megtörtént volna.

És a német nép hangos manifesztációkkal kiáltja világáig, hogy a zsidóság asszimilációja sikertelen maradt, hogy 125 év után a zsidók ma is idegen szervezet jelentenek a német nép testében. Összeomlott a legnagyobb erővel folyt asszimilációs törekvés Németországban és ma azt kell ebből tanulnunk, hogy minden terv, amely a zsidók kérdés megoldásánál a cionizmust figyelmen kívül akarja hagyni, magától összeomlik.

A zsidók kérdés egyetlen megoldása marad, amit Herzl programjában kifejtett: a palesztinai zsidó állam és pedig a Jordán mindkét oldalán. A gátló zsidó életének normalizálására különféle kísérletek történtek az idők folyamán. Ezek közé a kísérletek közé kell sorolnunk a cionizmusnak gétószerű értelmezését, mely szerint a cionizmus „szellemi központot” vagy „binacionális államot” jelentene. A gátló tragikumával szemben mint reális és erőfeszítésre érdemes remédium csak a koncentrációs tömeg-kivándorlás lehet. Belátható időn belül néhány millió zsidónak kell elhagynia a zsidó nyomor főzónáit, hogy Palesztinában állami népet alkossanak.

Anglia és a cionizmus

Ezt a célt Palesztina mandatárius hatalma Anglia a maga Palesztina politikájával megakadályozta. Bár Palesztina zsidó telepítése fejlődik, gazdaságilag és kulturális szempontból a palesztinai zsidó telepek hatalmas tényezőkké lettek és habár Anglia a modern idők legnagyobb gyarmatosítási teljesítményének ismerik el ezt a munkát, de ez a haladás nem jelenti Palesztinának lassu átalakulását egy zsidó többséggel bíró országgá. Ezt az óhajtott eredményt nemcsak a mandatárius hatalom akadályozza, hanem sokkal nagyobb mértékben akadályozza a hivatalos cionizmus vak politikája. Ma mindenekelőtt Anglia mulasztását kell hangsúlyozni. Anglia Palesztinapolitikája ellen a zsidó népnek egy világtiltakozással kell küzdenie, mely a hatalmas birodalom minden anyagi hatalmi eszköze dacára is sikerre fog vezetni, mert a zsidóság ezen pusztára erkölcsi erejű harcában feltétlenül erősebbnek fog mutatkozni. A harenak a módszereit az élet maga fogja eldönteni. Ez a harc ugy a diaszporában feltétlenül magában Palesztinában fog kialakulni. A diaszpóra nem fog megelégedni azzal, hogy Anglia lelkiismeretéhez avellál, hanem Anglia ellen világtényezőkhöz, világgerédeknek nevében fog szólani. Magában Palesztinában az ellentállás nem me-

rülhet ki csupán akadémikus jellegű elvi tiltakozásokban és folytonos engedékenységben a zsidóság részéről.

Jabotinsky szavait azzal fejezte be, hogy Anglia politikája az utóbbi években rendszeres vereséget szenvedett.

A politika a valószínűség művészete

„En ma egész szerényen beszélek itt, mint a nyomorúságos gétónak egyik gyermeke, aki soha zsidó győzelmet nem láttam, csak mindig zsidó vereségeket. A legnagyobb zsidó vereség e pillanatában jelentem ki a legnagyobb szerénységgel: Nem igaz! Nekünk is van erőnk! És Anglia a maga óriási méreteiben hozzánk képest is egyre gyengébbnek mutatkozik. Anglia Egyiptomban ma már nem az ami volt, Indiában az angol presztizs tünőfélben van, a tömött fogházak bizonyítják ezt, amelyek pedig Angliában sohasem voltak a kormányzás eszközei. Anglia nem ura többé a Keletnek. És így világos, hogy Palesztinában sem uralkodhat a mi akaratunk ellenére, ha a zsidó nép határozott politikát folytat. És ha a Földközi tenger partján van még egy pont, ahol Európa támaszt kereshet, úgy az Palesztina, de csak egy zsidó többségű Palesztina lehet.

Az égből Keleten felhőkkel van borítva. Intrikák dühöngenek. Minden nap meglepetéseket hoz, csak a zsidó ül és mondja, illetve mondják a mi képviselőink, hogy a helyzet megdönthetetlen.

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Szinkör-Mozgó műsora

Kedd fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Szerda fél 4, fél 6, fél 8 és este fél 10 órakor:

Az altábornok, falrengetőn kacagató hangos, vidám történet 10 felvonásban, a főszerzőkben: Wlasta Burian, W. Malten és Roda-Roda. Hangos új Miky Maus burleszk kísérelés. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

Az Opera-Mozgó műsora

Szeptember 6 és 7-én, kedden és szerdán Berlin Alexander Platz, Németül beszélő és éneklő hangos kalandor-filmszáger.

Szeptember 8, 9, 10 és 11-én csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap:

TEMPLOM EGERE

németül beszélő és éneklő hangos vig-jásékszáger.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, szeptember 7.

Bukarest, 7: Rádiózenekar. 7.45: Dal-est.

Budapest. 9.15: Katonazene. 12.05: Hangv. 4: Háztartásról. 5: Zenekari hangv. 6.15: Az újsági lelkiismerete c. előadás. 6.45: Sebők Stefi hangversenye. 7.45: Zenekari hangv. 8.45: Cigányzene. 9.45: Időjelzés, időjárás, hírek. 10: Zongorahangv. 10.40: Grammfón tanczene. Bécs. 8.15: Szopránének.

Berlin. 9.40: Filharmónikusok hangv. Frankfurt. 8: Suppé: Boccaccio.

Langenberg. 8: Szór. zene. Lipcse. 7.30: Suppé, Hoffmann, Grieg, Dvorak, Lortzing, Lincke művei.

Stuttgart. 6.25: A németiség Palesztinában c. előadás. 11.15: Tanczene. Varsó. 6.20: Könnyű zene.

Milánó. 8.30: Operett. Róma. 10: Zenekari hangv. Prága. 7.40: Régi német népdalok. Pozsony. 7.40: Cselló.

A politika a valószínűségnek művészete. És amilyen valószínű, hogy ha a láthatáron felhők vannak, vihar következik, úgy valószínű ez a politikában is. És a művészet az: úgy lenni készületben, hogy ha egy újabb lehetősége lesz egy zsidó légió megteremtésének, az másképp üssön ki, mint az első.

Mi hiszünk igazságos ügyünkben, hiszünk a zsidó nép akaratában, amely minden akadállyal szemben mindig győztes marad, amely a világtörténelem folyamán az egyetlen igazi valóság.”

Jabotinsky hatalmas beszédét leirhatatlan erejű tapsvihar fogadta.

Groszmann beszéde

Utána Méir Groszmann a revizionista Unió elnöke tartotta meg politikai referátumát.

Nemcsak a harcnak a módszerei változtak nálunk — mondotta többek között — de politikai beállítottságunk is változott Angliával és a cionista szervezettel szemben. A politikában két momentumot említhetünk e tekintetben: a dominium eszméjét és az ellentállás meg szervezését. Palesztinának, mint hetedik angol dominiumnak a kérdését nem az Anglia iránti szeretet diktálta nálunk és nem az Anglia elleni gyűlölet vezetett bennünket a kormányelleni állásfoglalásunkra. Az utóbbi két évnek a politikája nálunk abban állott, hogy megállapítsuk a valódi helyzetet Palesztinában és hogy leleplezzük az angol uralom igazi politikai céljait és ezzel együtt a zsidó és nemzetközi közvéleményt előkészítsük azokra a következményekre, amelyek elkerülhetetlenek.

A két év harca bizonyos eredményekre vezetett. Ugy Anglia, mint a zsidó közvélemény megérti végre, hogy a kezdeményezés újból zsidó kezébe ment át és ezzel a cionizmus visszafejlődése megakadt.

Brünn. 7.40: Dalok.

Toulouse. 9: Filmdalok. 10.45: Operariák. 11: Hegedűszóló.

Svájci Aleman Adó. 8: Orgona.

Szerda, szeptember 8.

Bukarest. 8.15: Poltermann Aranka hegedűhangv.

Budapest. 9.15: Katonazene. 12.05: Cigányzene. 4: Somogyország címen előadás. 5: Divatútdúsítás. 5.30: Szalonzene kari hangv. 6.45: Színházi emlékeim. — 7.15: Munkásdalgyleti hangv. 8: Külügyi negyedóra. 8.15: Az Operaház tagjaiból alakult zenekari hangv. 9.45: Időjelzés, hírek. Majd cigányzene. 11: Jazz.

Bécs. 5: Ha gv. 7.45: Zenekari hangv. Berlin. 9.10: Beethoven: Eorica szimfóniája.

Frankfurt. 10.45: Szór. zene. Lngenberg. 8: Operettrész. Lipcse. 8: Fuvózene.

Stuttgart. 7.30: Operarész. Varsó. 8.50: Grieg hangv.

Milánó. 5: Grammfón.

Róma. 8.45: Mascagni műveiből.

Prága. 9: Schwartz József operanékes és a rádiózenekar.

Pozsony. 6: Magyar óra.

Brünn. 6.15: Grammfón.

Osló. 10.15: Szavaltat.

Stockholm. 8.15: Ibsen: Kisértetek.

Svájci Romand Adó 8: Balalajka. 8.25: Zongora. 10.15: Tanczene.

Svájci Aleman Adó. 8: Brahms est. — 9: Stefan Zweig elbeszélés.

Ismét kapható:

Ganz Ábrahámné Kóser szakácskönyve

Leszállított ára:
Lei 180

Kapható az UJ KELET könyvosztályában, a pénz előzetes beküldésével, vagy utánvétellel

Szeptember elején megjelenik:

MICHEL—WELT-KATALOG 1933 Lei: (in 1 Band) 270

mit Register 330

MICHEL—WELT-KATALOG 1933 (in 2 Bänden) 310

mit Register 370

Még ma rendelje meg LEPAGE-nál Cluj. Postán utánvétellel. Beküldve franco.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelítség levelet csak egy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Engedélyeket, vámolási ügyeket és bármilyen bukaresti megbízást elvállalok. Hirsch Salamon Huedin, Str. I. Maniu 5.

Uriházban belvárosban, elegánsan burtozott szoba, urilánynak, esetleg ellátás is kiadó. Linceg ucca 10., földszint.

Francia órákat adok kezdők részére. Cim a kiadóban.

Belleváry szobafestő és mázóli Timár ucca 7. (Str. Dubalarilor) a mai viszonyoknak megfelelő olcsó árban vállal szobafestést és mázóliást.

Forgalmas közszégen vasuti állomással, üzlet, kocsmá, egy négy holdas kert, lakásokkal, minden felszereléssel, öregségi miatt, bérbeadó. Bővebbet Cluj, Strada Paris 32.

Elsőrangú előimádkozó, sámesz és egyéb hitközségi teendők elvégzésével ort. hitközségnél szerény igényekkel azonnalra állást keres. Leveleket „Bál tefile” jelíggel a kiadóhivatal továbbítja.

Modern garcon lakás egy szoba, előszoba és fürdőszoba üresen vagy butorozva azonnalra kiadó. Érkezhetnek: Str. Universitatea 3. Házfelügyelőnél.

Kettő szoba konyha fürdőszobás lakás üzlethelyiséggel sarokházban kiadó. Cal. Motilor 33.

Üzlethelyiség sarokházban, forgalmas helyen kiadó. Cal. Motilor 33.

Diákleányok vagy fiúk, esetleg intelligens hivatalnoknál teljes ellátást kaphat. Özv. Ábelné, Str. Berthelot (Eötvös u.) 25. szám.

Nagyváradon központban lakó intelligens zsidó családnál urileány, vagy diákfiu teljes ellátást kaphat, fürdőszoba- és zongorahasználattal. Özv. Berger Antanée Oradea, Várház ucca 39. Kert uccai sarokház.

Szerény kis szobáért vagy ebédkosztért német és zongoraórát adnék. Cimeket kérek a kiadóba „Tanítónő” jelíggel.

Jó telefonkészülék azonnal eladó. Megtekinthető Rudolf Mossenál, Cluj.

Izr. uricsalád tanárnői felügyelet mellett teljes ellátásra elfogad két iskolás leányt vagy két egyetemi hallgatót a Principesa közelében. Cim a kiadóban.

Izr. uricsaládnál kaphat 1 vagy 2 kö zépiskolás tanuló teljes ellátást kertész villában. Cim a kiadóban.

Pénztárosnő délelőttre szerény fizetéssel felvétetik. Cim a kiadóban.

Naponta frissen fejt kóser tehén- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácánál, Str. Filipescu (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Egy 4 szobás komfortos lakás október 1-től kiadó. Megtekinthető Decebal (Rudolf) ut 13. d. e. 10—1-ig, d. u. 4—7-ig.

Megbízható vallásos zsidó család teljes ellátást ad fürdőszoba használatlalt középiskolás lánynak. Rosenberg, Cal. Reg. Ferdinand 22.

Pénztároskisasszonyt keresünk azonnalra. Cim a kiadóban.

H

— Uj szopó ven. A dohány sítést, hogy pókás cigaretté naia” névvel. hányból készült ban kerül elabonkénti áron talmazó doboz

— Meggyilk sőféhérmegyei várról jelentik dec közszégen radó éjjel 3 r elkészít. Ursu rablók agyonjiető feleségét 5000 lejt elr

— Lezuhan sebb magyar Ma a magyar av Ma délben az zelében Kasza pével lezuhan csaai alatt. A vesztette még egyetemi Spor gép lezuhaná tudták megál

— Megnyilo vásár. Bécsbó közí áruminté jónösen nagy. a szovjet kiá tavásár az el nak örvendet

— Gyártúze yorkból jele kével vállala házak előállí alatt szerelik kész és lakha ganak vételá

— Bünvári rikai bankár donból jelent jarást indito gyanus mani ger-papírok r rokat az el ják arra, ho éveken indó sen kiosztott talékok.

— Csikagy és békekong Az első nagy szus előkész kágóban. A kágó-ünnepe júleg tartják

— A skót gyártást. Lo whiskygyára vállalatok el re tehető mu szüntették a takozás a m az is okozza hogy óriási adatlantul. E ben fog szű helyzet a j zőbb, nem f jövő évben most a szöv fog szoritko termelést ab

— Bajuszos irják: A G Agen városi nevezetes, h — bajuszos egészen szá cia orvosi a Agenba, hog nek okát le először is n kosság ugy gyományhoz ázsiai vad h ott leteleped zottjai meg zomborz jel ménye szeri kállának ok rígyek bizo tozásában l véleményyt a nők legnag tegséget áll hormonok é sít. A tova kiderült, ho szetetele id tegedéseket lye követ fiasodtak

HIREK

— Uj szopókás cigaretta „Sinajai“ néven. A dohányjövédéktől kapjuk az értesítést, hogy pár napon belül újfajta szopókás cigarettát hoznak forgalomba. „Sinajai“ nével. Az új cigaretta igen jó dohánnyal készül és elegáns csomagolásban kerül eladásra 1 lej 20 banis darabonkénti áron, vagyis 20 cigarettát tartalmazó dobozban 24 lejért.

— Meggyilkolták és kiraboltak egy alsófehérmegyei román papot. Gyulafehérvárról jelentik: Az alsófehérmegyei Me. dec községben szombatról vasárnapra virradó éjjel 3 rabló megtámadta Ioan Ursu lelkészt. Ursu segítségért kiáltott, mire a rablók agyonlőtték, majd a segítségére siető feleségét súlyosan megkínózták és 5000 lejt elrabolták.

— Lezuhant és szörnyethalt a leghiresebb magyar pilóta. Budapestről jelentik: A magyar aviatikát súlyos veszteség érte Ma délben az Eger melletti Poroszló közelében Kaszala Károly ismert pilóta gépeével lezuhant s holtan találták gépe roncsai alatt. A szerencsétlenség életét veszítette még Urbacsek Sándor is, a Műegyetemi Sportrepülőök egyik szerelője. A gép lezuhanásának okát eddig még nem tudták megállapítani.

— Megnyit Bécében az őszi árumintavásár. Bécstől jelentik: Az őszi nemzetközi árumintavásár tegnap megnyitott. Különösen nagy közönsége van Bulgária és a szovjet kiállítási csarnokainak. A mintavásár az első napon nagy látogatottságnak örvendett.

— Gyárüzem házak készítésére. Newyorkból jelentik: Csikágóban nagy tökével vállalat alakult gyárilag készülő házak előállítására. A házakat négy nap alatt szerelik fel a vevő telken teljesen kész és lakható állapotban. A ház anyagának vételára 3500 dollár.

— Bünvádi eljárás indult nyolc amerikai bankár ellen Krueger miatt. Londonból jelentik: Amerikában bünvádi eljárást indítottak 8 bankár ellen, akik gyanus manipulációkat folytattak a Kreuger-papírok plasszirozása körül. A bankárokat az eljárás során kötelezni fogják arra, hogy visszafizessék az utóbbi években indokolatlanul és törvényellenesen kiosztott 135 millió dollárt kitevő osztalékokat.

— Csikágóban lesz az első vallásügyi és békekongresszus. Párizsból jelentik: Az első nagy vallásügyi és békekongresszus előkészületei serényen folynak Csikágóban. A kongresszust a százéves Csikágó-ünnepén a világhiállításal egyidejűleg tartják meg a jövő nyáron.

— A skótok abbahagyták a whiskygyártást. Londonból jelentik: A skót whiskygyárak szövetségébe tartozó gyár-vállalatok elbocsátották mintegy hatezer re tehető munkásaikat s a mai nappal be szüntették a termelést. A határozat tiltakozás a magas adók ellen, de másrészt az is okozza a termelés beszüntetését, hogy óriási raktárkészletek állanak eladatlanul. Egyelőre csak ebben az évben fog szünetelni a gyártás, de ha a helyzet a jövőre sem lesz sokkal kedvezőbb, nem fognak dolgozni a gyárak a jövő évben sem. E skót whiskygyártás most a szövetségben kívül álló gyárakra fog szorítkozni, melyek száma 13, míg a termelést abbahagyóké 78.

— Bajuszos és szakállas nők. Párizsból írják: A Garonne tartományban levő Agen városka már régebb idő óta arról nevezetes, hogy a nők legnagyobb része — bajuszos; sőt nagyon soknak közülök egészen szabályos szakállá van. A francia orvosi akadémia bizottságot küldött Agenba, hogy ennek a sajátos jelenségnek okát lehetőleg kikutassa. A bizottság először is megdöntött egy tévhitet. A la kosság ugyanis erősen ragaszkodott a hagyományhoz, hogy tudniillik valamikor ázsiai vad hordák törtek be a városkába, ott letelepedtek és ezeknek a leszármazottjai megőrizték a barbár törzsek torzonzorj jellegét. A kutató orvosok véleménye szerint a nők bajuszának és szakállának oka inkább a vérszegység és a mirigyek bizonyos megbetegedésében, elváltozásában keresendő. Alátámasztotta e véleményt a tapasztalat, hogy a bajuszos nők legnagyobb részénél vagy cukorbetegséget állapítottak meg, vagy pedig a hormonok és a mellékvese megbetegedését. A további tanulmányozás folyamán kiderült, hogy Agen ivóvizének vegyi összetétele idézi fel ezeket a mirigyekben tegedéseket és rendellenességeket. Amelyek következtében a nők ennyire elférfiasodtak.

Október elseje az arcképes igazolványok kiváltásának utolsó határideje

A Zsidó Párt felhívása

A Zsidó Párt vezetősége felhívja mindazon választói joggal bíró nők és férfiak figyelmét, akik arcképes igazolványukat még nem váltották ki, hogy ezek kiváltásának utolsó terminusa f. évi október hó 1. Minden zsidó választó, nő, vagy férfi, ki még igazolványát nem váltotta volna ki, jelentkezzenek tehát a városnéma 29-es számú szobájában 9×12 cm. nagyságú arcképpel és

14 lej okmány, valamint 2 lej repülőbéllyeggel és kérje igazolványának elkészítését. Akinek az igazolvány megszerzése körül bármilyen nehézségei támadnának, forduljon a Zsidó Párt jogvédő irodájához, dr. Fenichel József ügyvédhez (str. Regina Maria, volt Deák Ferenc ucca 11 sz. emelet).

A Zsidó Párt vezetősége

— Házasság. Wald Fannika, néhai Wald Jakab ros beszűd s. z. l. leánya ma tartja esküvőjét az orthodox hitközség ujonnan megválasztott dajánjával, Bloxenheim Simonnal. A dícsült tisztelőit és jóismerőseit, valamint mindazokat, akik a kiküldött meghívókat technikai okokból nem kapták volna meg, ezúton is tisztelettel meghívju az esküvőre. A chüpe az orthodox fiúiskola helyiségében, Ötvös ucca 8. szám alatt lesz. Wald rabbicsalád.

— Gronau Tokióba érkezett. Berlinből jelentik: Gronau német világkörűli repülő Tikió repülőterére érkezett, ahol a japán hadsereg és haditengerészet tisztjei s a japán főváros főpolgármestere fogadták s üdvözölték. A német pilóta egy hetet tölt Tikióban, majd folytatni fogja világkörűli repülését az ázsiai kontinens partvidéke mentén vissza Európa felé.

— Newyorkban rohamosan emelkedik a tőzsdetagság. Newyorkban júniusban a tőzsdetagság ára már 80 ezer dollárig esett vissza. Most a tőzsdetagság ára fel emelkedett 185 ezer dollárra, aminek az optimizmus visszatérése szempontjából nagy jelentőséget tulajdonítanak. A konjunktúra deledjén, 1929 tavaszán 625 ezer dollár volt az a legmagasabb ár, amelyet tőzsdetagságért elértek.

— Az oradeai Kereskedelmi Csarnok által fenntartott nyilvánossági joggal bíró társulati fiú és női felsőkereskedelmi iskolákba a beiratások folyó hó 16-án kezdődtek meg. Az első osztályba beiratkozni szándékozók minél korábbi jelentkezése ajánlatos. Mindennemű felvilágosítást az igazgatóság ad. (Oradea Alea Gojdu 1.)

A KISÉRTŐ NÉGYFOGATOS

Az egyik fiatal erdélyi gróf négylovas fogattal kocsizott végig a Főtéren a minap... Arca és testtartása nem nélkülözte azt a gögös kifejezést, amelyet látni a multban annyiszor volt szerencsénk. Sőt, hogy a mutatóvány teljes legyen, a hátsó ülésen ott ült a pödörtbajszu, libériás kocsis, kerek kalapján lelogó szalaggal, korbáccsal a kezében...

A jámbor szemlélőben önkéntelenül felidéződik a mult, az a mult, ami kor még igen divatos volt a négylovas fogat, amikor egyáltalán nem volt feltűnő, ha a száz és ezer holdakkal rendelkező méltóságos egy-két éjszakai pezsgőzésre beruccant a városba, hogy aztán szalonpicesen hazavágtatva, ostarával — csak úgy tréfából — végigvágjon a földeken dolgozó parasztjain.

De azóta sok minden történt... Forradalmak zajlottak le, az ország határok megváltoztak, az ezerholdakat a földreform a hajdani béreseknek adta oda, a mágnás is ember lett, maradand az ő számára is produktív foglalkozás után nézni. Aztán jött a krízis, nagymérvű munkanélküliség, az emberek százezrei éheznek, a kétségbeesés napról-napról nő és bizony senki sem tudja mit hoz a holnap... És ebben a nélkülözésekkel teli időben — ne essen zokan — kínosan hat a multnak ilymódon való kísértése. Talán hagyjuk a holtakat pihenni. Ha ilyen küzdelmes sors adatott meg nekünk, hagyjanak legalább egy szebb holnapról ábrándozni és ilyen letűnt mutatóványokkal ne zavarjanak... (w —)

— Aki a Pageol csodálatos hatását, mint vizeletfertőtlenítőt megfigyelte, megérti, hogy miért lett ez a készítmény eddig már 15 nagy díjjal kitüntetve. A Pageol feloldja a húgsavak beteg szöveteiben előállott dugulásokat, megerősíti azok teljesítőképességét és így közvetve megsemmisítőleg hat a mikrobák seregére és nem egyedül a Gonococcusokra, hanem azokra a számottevő bacillusokra is, melyek velük összeköttetésben vannak és a betegséget komplikálhatják.

— Székelési zavarok, bélgörcs, puffadás, gyomorszédülés, izgalmi állapotok, szívdégesség, félelemérzés, bódultság és általános rosszullét esetén a természetes „Ferenc József“ keserűviz a gyomor és bélszatórna tartalmát gyorsan és fájdalom nélkül kiüríti, a vékonygöcszt előmozdítja s tartós megkönnyebbülést szerez. Korunk legkiválóbb orvosai a Ferenc József vizet úgy férfiaknál, mint nőknél és gyermekeknél teljes eredménnyel alkalmazták. A Ferenc József keserűviz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Tíz évi budapesti működés után, ahol szalonomat a legelőkelőbb hölgyközönség frekvenciálta, nőruhaszalonomat szeptember elsején megnyitottam. Cluj, str. Berthelot 6. (Ötvös ucca), ahol a hölgyek mérsékelt áron juthatnak a legelegánsabb és legutolsó divatszertint toalettjeikhez. Gábel Vilmosné.

— Angliában változatlanul tart a textilsztrájk. Londonból jelentik: Lancashireben a textilsztrájk változatlan erővel tovább tart. Több lancashirei parlamenti képviselő közvetíteni próbált a munkásság központi sztrájkbizottsága és a munkaadók között, de a sztrájkbizottság visszautasította az akciót. A munkásság végsőkig ki akar tartani a sztrájk mellett, hogy követeléseit kikényszeríthesse.

— Rodriguez tábornok lett Mexikó új köztársasági elnöke. Londonból jelentik: A mexikói parlament elfogadta Ortiz Rubio elnök lemondását s egyhangulag Rodriguez tábornokot választotta utódjává. Ortiz Rubio gyógykezelése céljából a napokban elutazik az Egyesül Államokba.

— Jimmy Walker újra jelölteti magát a polgármesteri székre. Londonból jelentik: Jimmy Walker a newyorki novemberi főpolgármester-választáson újra jelöltetni fogja magát. Newyorkban általános a meggyőződés, hogy a népszerű főpolgármestert újra megválasztják.

— Jehuda Léb Pál Palesztinába költözik. A kolozsvári zsidóság vallásos rétegének egyik legmarkánsabb figurája, Jehuda Léb Pál a hét folyamán feleségével együtt Palesztinába költözik. A hetvenéves öregur, akinek háta mögött egy küzdelmes, dolgos mult áll és akinek kiterjedt családja él Kolozsváron, odaadó szeretettel csüngött egész életén át az Erecen, amelyet már 22 esztendővel ezelőtt meglátogatott. A távozó öregurat családja bensőséges vacsorán búcsúztatta el, amelyen megjelentek többek között Glasner Akiba, kolozsvári főrabbi, dr. Fischer Tivadarné, dr. Sebestyén József, Sebestyén Rezső mérnök és mások. A család nevében néhány keresetlen szóban íj. Pál Márton mondott Istenhozzádot a távozóhoz, Glasner főrabbi szárnyaló beszédben mutatott rá a Palesztinában csodás lendülettel folyó építőmunkára, amelyet ki kell egészítenie — mondta — az Erec szellemi és erkölcsi felépítésének is és ennek a munkának a pillére lesz Palesztinában Jehuda Léb Pál. dr. Sebestyén József-megkapó-portrét-rajzolt a távozóról, majd mások felszólalásai után bensőséges hangulatban ért véget a búcsúvacsora.

NAPRÓL NAPRA

Lengyelországban 25, 50 és 100 zlotys érmeiket fognak forgalomba hozni.

Ukrajnában közelebből százezer hektár területet repülőgépről fognak bevetni buzával.

A newyorki tőzsdén augusztus folyamán a forgalom meghaladta a 82 millió darab értékpapírt, szemben a júliusi 23 millióval. Ez a havi forgalom 1930 április óta rekordot jelent. A kötvényeknél is nagy volt az üzlet. A gazdát cserélt címletek értéke elérte a 344 millió dollárt.

A Paramount filmgyár köriratot intézett a többi amerikai filmvállalatokhoz, melyben átvételre kínálja nélkülözhető filmszínészeit, akiket még hosszabb tartamú szerződés köt a Paramounthoz. A névsorban szerepelnek Richard Bennett, Sari Maritza, Claire Dood, Jack Oackie és Phyllis Holmes is.

Amerikában biztosítótársaság alakult, amely a rádiótársaságokat és a filmvállalatokat ideges sztárok ellen biztosítja. Az első biztosítási kárösszeget Constance Bennetért kellett kifizetni egyik rádiótársaságnak, mert a filmsztár azzal az indokolással, hogy színműt rosszul konferálták be, nem volt hajlandó előadását megtartani. A biztosító erre 1200 dollár kártérítést fizetett a rádiótársaságnak.

Texasban a mexicói Rio Grande del Norte határfolyó nagy területet elárasztott. Laredonál a vízár elsodort egy vasuti hidat s egy tehervonatit szerelvényt a megáradt folyóba zuhant. Tíz vasutas életét veszítette az áradatban.

Newyorkban El Garbotól címmel Greta Garbo-ellenes klub alakult, melynek nőtagjai felhagynak a soványító kurával, a Garbo-frizuradivattal, hajszínnel és Garbo-sapkával.

A szovjet az északi sarkkörön belül, a Behring szorosnál északra, a nyugati hosszúság 170 és 180 fok közötti területen rövidhullámú rádióállomás építését kezdte meg, amelynek kizárólag meteorológiai jelentések közvetítése lesz a feladata.

A felhalmozódott selyemkészletek miatt Japánban a kormány tervbe vette, hogy a bankjegyeket a jövőben selyemszövetre nyomassa.

Lehár Friederike c. operettje hangosfilmre kerül. Goethe szerepét Bollmann játssza, aki színpadon is több mint százszor alakította a szerepet.

Hollywoodi jelentés szerint Norma Shearer filmsztár regényt ír az amerikai modern asszony életéből vett témáról.

— Chaplin nem engedí filmezni a gyermekeit. Losangelesből jelentik: Charlie Chaplin keresetet indított a bíróságnál elvált felesége ellen és azt kéri, tiltsa meg a bíróság, hogy két kisfiát a felesége a filmen szerepeltesse. Chaplin rámutat arra, hogy a filmezés gyermekeinek testi és lelki fejlődését gátolja. Szerinte annál kevésbé engedhető meg a gyermekek szerepeltetése, mert azoknak neveltetésére tetemes tartásdíjat fizet és így nincs szükség arra, hogy már most pénzt szerezzenek.

MAKSAY A.
Villany- és vízvezeték-szerelési vállalat Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 10.

Mindennemű szerelési munkát a legjuványosabban vállal Terveket és árajánlatokat díjmentesen készít.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Marton Ernő dr. a romániai közigazgatás alapvető hibáit tárta fel a kamarában

„A rendszer-folytonosság és a személyi folytonosság hiánya juttatta a csőd szélére a romániai közigazgatást”

Három hónapon belül kiírják az új községi választásokat. Mindenhová teszi a vármegyei prefektust az új közigazgatási törvény;

Kedvezményes szállítási tarifát kért Máramaros számára Fischer József dr.

Bucuresti-Bukarest, szeptember 5. A kamara ma délutáni ülésén napirend előtt Laar Ferenc nagyarpárti szól hozzá az előző ülés jegyzőkönyvéhez. Rámutat arra, hogy a Hegedüs Nándor szombat délutáni beszédéről közölt tudósítás során az Universul dr. Solomon Virgil többségi képviselő szájába egy olyan kijelentést adott, amely nem hangzott el. Az Universul meghamisítja közbeszólás formájában a parlamenti vitákról szóló tudósítást...

Lázár Illés: A Keleti Ujság is meghamisítja.

Egy elnemhangzott közbeszólás

Laar: A Dimineatan kívül az összes bukaresti lapok közölték ezt az állítólagos közbeszólást, amely a következőképpen hangzott volna: „Helyi autonómia elvének respektálása mellett nem vagyunk hajlandók románokat kitermelni ott, ahol nincsenek. Mi azokat a kisebbeket támogatjuk, amelyek keresik a megértést és a közeledést a románsághoz. Am Önök hizelegnek Bukarestben, hogy irredentizmust csinálnak azután otthon. Az Önök sovinizmusa semmisítette meg az osztrák-magyar monarchiát. Mi nem vagyunk hajlandók eltérni, hogy nemzeti államunkban széthuzást szítsanak. Ha Önöket egy ilyen politikáért fizetik meg Budapestről, úgy ez az Önök dolga, amelyhez mi nem szólhatunk semmit. Remélem azonban, hogy a magyar nép nem fogja magát azonosítani ezzel a politikával és tudni fogja, hogy a gyűlölködés szítása csak destrukcióhoz vezet.”

Radovici (Argetoianu párti) Megvan ez a közbeszólás a gyorsírói jegyzetekben?

Laar Ferenc: Nincs.

Lázár Illés: Solomon valóban nem mondotta ezt.

Lupescu elnök igéri Laarnak, hogy szankciókat fog alkalmazni azon lapok ellen, amelyek a parlamenti tudósításokat meghamisítják.

Lázár Illés: A Keleti Ujság ellen is alkalmazzanak szankciókat. Stelescu vasgárdista elpanaszolja, hogy Covorul megyében 135 földesgazda termését lefoglalták adóba. Egy második bejelentésében elmondja, hogy az előző kormány bukása után a Dreptatea azt írta, hogy Argetoianu 20 milliót lopott el a titkos alaptól. Kérde, hogy milyen szankciókat alkalmaztak Argetoianuval szemben.

Miért vannak Beszarábiában még mindig rendkívüli állapotok

Mirescu szociáldemokrata kifogásolja, hogy Beszarábiában tizennégy évvel az egyesülés után még mindig rendkívüli állapotok uralkodnak. Kéri a kormányt, hasson oda, hogy ezt az országrészt is rendes elbánásban részesítsék.

Laar Ferenc szerint a kisebbségi jelkézeket a globális adón kívül professzió-

nális adó fizetésére is kötelezik, ami nyilvánvaló egyenlőtlenség.

Fischer József a máramarosiak gabonájáért

Fischer József dr. rámutat arra, hogy Máramaros megyében még a jobb gazdasági években is súlyos probléma volt a lakosságnak élelemmel való ellátása. Ez az ország rész mindig éhezett, akkor is, midőn kedvezményes vasúti szállítási tarifa lehetővé tette a szomszéd megyékből gabona odaszállítását. Most azonban nemcsak a szomszédos megyékből, de a Bánátról sem képes Máramaros gabonát szerezni. Kénytelen szükségletét Beszarábiából és Moldovából ellátni, viszont a szállítási tarifa olyan magas, hogy a szállított gabona értékének 80 százalékát is meghaladja. Kéri, hogy a Máramaros számára szállított gabonánál a jelenlegi tarifával szemben 50 százalékos redukciónak alkalmazzon a CFR.

Dr. Marton Ernő a közigazgatás hibáiról

Áttérnek a napirendre, amelyen a közigazgatási törvény módosításáról szóló törvényjavaslat szerepel.

Jonescu Botosan többségi jónak találja a javaslatot és kéri a kamarát, hogy szavazza meg azt.

Dr. Marton Ernő zsidópárti: Bár a jelenlegi javaslat látszólag jelentéktelen módosításokat eszközöl csupán a közigazgatási törvényen, mégis szükségesnek lát szik általános kritikát gyakorolni Románia helyi közigazgatási viszonyai fölött. Szükséges ez, annak ellenére is, hogy Calinescu belügyi alminiszter szombaton délután egy közbeszólás során kijelentette, hogy ősszel egészen új közigazgatási törvényt fog a parlament elé terjeszteni a kormány. Az előttem szólók a vita során már rámutattak arra, hogy a közigazgatási apparátus legnagyobb rákfénéjét az interimáris bizottságok rendszere képezi, amellyel a megengedettnél nagyobb mértékben éltek az egymást váltogató

„A gyakori változások hatalmas rombolásokat végeztek a közigazgatásban”

— Ennek a visszamaradottságnak oka elsősorban is a helyi autonómia megszüntetése az interimáris bizottságok általánosításával. Nálunk az állam nemcsak hogy a községek természetes anyagi erőforrásait magának foglalja le, de amellel megfosztja az autonóm vezéstől is. Am ennek ellenére is lehetséges volna egy produktív közigazgatás — mint aminőre a szombat délutáni ülésen Argetoianu célzott, rámutatva arra, hogy Párizsban kinevezett tisztviselők irányítják a közigazgatást. És ki merné állítani, hogy Párizs közigazgatása nincs jó kezében letéve. Sokkal nagyobb baj a mi közigazgatásunkban a folytonosság hiánya. Ez az, ami községeinket elsorvasztja. Hiányzik a helyi közigazgatásból az organikus folytonosság. Nincs folytonosság sem a rendszerben, sem a személyekben. Kis túlzással azt lehetne mondani, hogy minden évben más tanács áll a községek élén és minden tanács megváltozott rendszert kénytelen alkalmazni. Közéletünk egyetlen terén sem végeztek oly hatalmas rombolásokat a gyakori személy- és rend-

Lázár Illés köszöni Fischer József dr.-nak, hogy védelmébe vette a máramarosi lakosságot. A maga részéről csatlakozik az interpellációhoz.

Vojcu Nitescu földmívelésügyi miniszter kijelenti, hogy méltányolni tudja Fischer József dr. szempontjait és ebben az értelemben interveniálni fog a CFR vezérigazgatóságánál.

A magántisztviselők valóban tragikus helyzetben vannak

D. R. Joanitecu munkaügyi miniszter válaszolva Radaceanu szocialista képviselőnek egy előző felszólalására, elismeri, hogy a magántisztviselők valóban tragikus helyzetben vannak. Az iparvállalatok leépítenek, a bankok becsukják kapuit, a magántisztviselők számát és fizetését folyton redukálják. Ömideneset re meg fog tenni minden lehetőt az érdekében.

kormányok. A felülről való irányítása a helyi közigazgatásnak nemcsak, hogy ellentmond a demokratikus elveknek, de erőszakosan kizárja a lakosság sorsának irányításában való részvételtől, megfosztva ezzel a közigazgatást minden alkotó lendülettől, minden kezdeményezéstől s végeredményben a korrupció melegágyává teszi a helyi közigazgatási szerveket. Az interimáris bizottságok kinevezésével és állandósításával mindenekelőtt is megszűnik minden kapcsolat a községek és vezetői között, már pedig éppen ez ak apecsolat az, amely egyedül képes a közigazgatást elevenné, eredményessé tenni. Románia városai és községei az utóbbi években szomorúan elmaradtak két pet mutatnak. Nem képesek felvenni a versenyt nemcsak a nyugat, de a szomszédos külállamok, mint Csehszlovákia, Ausztria, vagy Magyarország községeivel sem.

szervátalakítások, mint a helyi közigazgatásban, amelynek élete — mint az élet általában — konzervatív természetű. Angliában közel négyszáz év óta azonos közigazgatási rendszer alapján irányítják a községeket és az angol adminisztráció mégis mintaszere. Más országokban évek, sőt évtizedek szükségesek ahhoz, hogy egyik közigazgatási rendszerről a másikra áttérjenek. Nálunk természetesen a községek adták meg a folytonos kísérletezések árát. Tíz év óta a helyi közigazgatás nem egyéb, mint kísérleti telep, ahol a városok és községek játszóka a kísérleti nyul szerepét. Időnk sincs arra, hogy bevárjuk valamely kísérlet eredményét és máris újabb kísérlet következik. Ha valamire szüksége van tehát a közigazgatásnak, úgy az elsősorban a rendszer folytonossága.

— Ami áll a rendszerre, áll a személyekre is. Nem gondolok arra, hogy elmozdíthatatlan satrapák álljanak a városok élén. De feltétlenül szükség van valamelyes személyi folytonosságra. A helyi közigazgatás vezetése személyeken keresz-

tül nyer életet és tartalmat. Változnak a személyek, úgy változik a koncepció is, amely a vezetésben érvényesül. Ahhoz pedig, hogy komoly és alapos építőprogramot dolgozzon ki valamely tanács és azt végre is hajtsa, nincs idő. Kérdelem, hogy Dobrescu bukaresti főpolgármesteren kívül volt-e Romániában primár, aki egy-két évnél huzamosabb ideig állt valamely község adminisztrációjának élén? Alkalmam volt több mint egy éven keresztül aktív résztvenni Erdély fővárosának közigazgatási munkájában. Akkor láttam igazán, hogy milyen romboló hatással van a folytonos személyi változás. A tanács átfogó, nagyvonalú építőprogramot dolgozott ki, konkrét tervekkel, amelyek nagy lépésekkel vitték volna előre Erdély fővárosát a fejlődés útján. De neki sem kezdhettünk a terv realizálásának és az új kormány új embereket állított a város élére. Új emberek jöttek, új koncepcióval, de ők sem tudtak ebből semmit sem megvalósítani, mert alig egy év után ismét új kormány következett, amely új tanácsot nevezett ki a város élére. Ilyen körülmények között érthető az, ha városaink, községeink a csőd szélére jutottak. A rendszer folytonosságán kívül szükség van tehát arra is, hogy a közigazgatás élén olyan emberek álljanak, akiknek tehetségükön kívül idejük is van gondolkodásuk megvalósítására.

Dr. Marton Ernő ezután áttér a törvényjavaslat technikai kritikájára. Támadja a kormányt, amely a nemzeti parasztpárt eredeti közigazgatási törvényének szellemével ellentétben tulságosan kiterjeszti a prefektus hatáskörét. Többek között egy igen fontos misszióval ruhazza fel: a falvak közigazgatási egységekre való osztásával.

Hegedüs Nándor: Ez a törvény mindenható basát csinál a vármegyei prefektusból, aki a falvak lakosságának meghallgatása nélkül fogja őket kénye-kedve szerezni egységekre tömöríteni.

Calinescu belügyi alminiszter: Tévednek, meghallgatjuk a községeket.

Laar Ferenc: Veszedelemes precedenst kreálnak ezzel a törvénnyel.

Mirto közlekedésügyi miniszter: A 29-es törvényben sem volt másképpen és azzal meg voltak elégedve.

Franasovici liberális: Isten vents.

Fischer József: 1929-ben sem voltak megelégedve.

Preliceanu cuzista: Maguk csak akkor lesznek megelégedve, ha a belügyminiszter jiddisül fog beszélni a primárral.

Marton Ernő rámutat arra, hogy a prefektus par excellence politikai exponeus, akit nem közigazgatási, hanem politikai szempontok fognak irányítani a községek beosztásánál, annál is inkább, mert a javaslat egyúttal új községi választásokat is készít elő. A javaslat feljogosítja a prefektust, hogy ezt a beosztást a falvak lakosságának meghallgatása nélkül végezze el. Lehetőleg homogén lakosságú falvakból kell a községi egységeket megalkotni. Nem szabad városi karakterű községeket falusi karakterű községekkel összekapcsolni, mert ez a fejlődést akadályozza. Kéri, hogy adjanak két hónapos terminust mindenütt a választók jegyzékének kiegészítésére. A jelenlegi javaslat értelmében három hónapon belül ki kell írni az új községi választásokat. Reméli, hogy ezek a választások egy jobb éra kezdetét fogják jelenteni Románia közigazgatási életében.

Halálra gázolt a Rapid egy malomtulajdonost

Oradea-Nagyvárad, szeptember 5. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Hétfőn reggel megrendítő szerencsétlenség történt a nagyváradi pályaudvaron. Éles Sándor csefai malomtulajdonos az aradi gyorsból kiszállni készült. Épp abban a pillanatban futott be a bukaresti Rapid, amelynek mozdonya a szerencsétlen embert elkapta és felismerhetetlenségig összeroncolt. A szerencsétlen ember személyazonosságát a zsebében talált iratokból állapították meg.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 18. sz. Telefon 9-77.

Taxa postală
plătite în num
No. 224.716 929

da Baron L. Pop
Telefon: 9-77.
Havonta 110, ne
évre 600, egészé
földre: Havont
félévre 6, egészé
detések díjszab
KELET” az e
zsídóság egyetle
keink utánnyor
rás megjelölésé

Nistor kegyhatmilliója

A történet ne
Egy jelentéktelen
szó és egy jelent
Nistor kegyelm
mezőgazdasági k
novichan.

Egy kiállítás
tesen az állam a

Nem sokat kért
Mindössze hatn

A pénz átutalt
állítás nem rend

A csernovici l
gel volt hajlak

hatmilliót gyüm
gyümölcsötetetr

gazdasági jelleg
A hatmillió elus

Most nincs se
Csak a kegyelm

a nagyon jellemz
ságunk és minis

gyobb dicsőségére

Denig ur

Kik sikkasztana
mindenfelé a kul
szott emberek, a
csusztatott le, va
akik életnívójukat
Egy sikkasztással
szik a kedves ille
börtönbe, ami mi
mégis a leggyöng
at vennie és ak
szerzi vagy korrig
nívót.

Bukarestben egy
előtt sikkasztó-típi
Ernst ur, egy pótk
áveges, buldog-k
tárnoka. A pontos
levélből tudjuk é
amit a cég adott
ígérve a feljelentő

Ez a 25.000 lej m
hogy Koenig Ernst
zik Bukarest felé
ahol lefűlelték épi
tött egymillióból
Játszott, hogy nyer
hogy viszasikkaszt
milliót, a nyereség
házat vegyen, közt
től a jószándékátó
lyeseln ebben a n
a tőke akumuláció
szegény Koenig ura

Az ilyen emberek
és a védelmükre ta
is hozni.

Hol a középu

A kormány kétség
konverziós törvényj
Keresi a középuta
Szeretné fenntart
gy, hogy a hiteléle
A parasztnak ne f
ok kapják meg kö
A párt őrizze meg
egyen innýere a kü
Sziszfuzsi munká
ány.

Mert ezek az elle
árság, hanem a ma
ingető világkrisis
Hiába toldozzák, f
erziós törvényt.
Ez a törvény maga
gy folt a nemzetgaz
nyos öltözetén.
Ez ez a folt se tak
Idestova egy éve
rasztnok nem fizeti
A kereskedelmi éle
eg, hogy a lakossá
tő mezőgazdaréte
bőségok terhes ny
Megérezte-e a piad
st?

A kereskedelmi és